

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

În acest număr:

La ordinea zilei: **MECANICA**

de acad. E. Carafoll

(pag. 3-a)

Să găsim un limbaj comun!

de Ilya Ehrenburg

(pag. 4-a)

Povestea cămilei albastre

de Octavian Paler

(pag. 7-a)

Pavilionul sovietic pe oceanele lumii

„Vivere non est necesse, navigare est necesse” — adică important nu e să trăiești, ci să plutești, așa suna deviza Hansei. Deviză trufașă și în același timp rapace, mărturisind pofta de câștig cu orice preț a neguțătorilor germani de la marea Baltică, care pînă la urmă nu i-a scăpat totuși de pierzanie. In zilele noastre, însă, ar trebui să spunem că pentru ca să trăiești trebuie să și plutești. Navigația pașnică, relațiile comerciale sînt elemente ale coexistenței, factori doveditori de bune intenții și de strădanii pentru încălzirea climatului politic internațional.

În acest sens, datele statistice care arată că în cursul anului 1959 vasele marinei comerciale sovietice au intrat în peste 500 de porturi din 64 de țări îmbracă o semnificație care depășește sfera economicului. Ceea ce și face ca atunci cînd de cheirile australiene sau argentine, marocane ori irachiene se apropie vase sovietice, acestea să fie salutate de mulțimi ce scandează bucurioase: „Pace și prietenie!”

Și cum n-ar fi așa, cînd în 1959 vasele sovietice au transportat deopotrivă utilaj pentru combinatul metalurgic de la Bhilai, mașini și materiale pentru barajul de la Assuan, echipament pentru un institut tehnologic construit de U.R.S.S. în Birmania, 10.000 de tone de cereale pentru populația înfometată din Yemen, grâu pentru Etiopia și așa mai departe.

Pavilionul sovietic flutură mîndru pe întinsurile mărilor și oceanelor, purtînd un mesaj de forță și prosperitate, de pace și de speranță în ziua de mîine a omenirii.

Rachete și cravate

Două noțiuni atît de diferite, incît pînă și simpla lor alăturare surprinde și chiar contrariază. Și totuși cele două obiecte, atît de diferite sub toate raporturile, au ceva comun — forța de simbolizare. Racheta: simbol al forței industriale, expresie concentrată a celor mai înalte realizări ale științei și tehnicii contemporane. Cravata: simbol al finutei corecte, al eleganței masculine.

Raportate la Uniunea Sovietică, cele două simboluri au darul de a releva, fiecare în felul lor, direcția în care se dezvoltă societatea sovietică. Într-adevăr: numai în cursul ultimului an, U. R. S. S. a lansat cu succes trei rachete cosmice, care au deschis în mod practic era zborurilor interplanetare. Dar lansarea rachetelor n-a împiedicat cîluși de puțin procesul de creștere accelerată a producției bunurilor de larg consum, de la cravate și pînă la televizoare și frigider.

Căci creșterea continuă a nivelului material și cultural al poporului constituie unul din obiectivele principale ale septenalului. Pentru îndeplinirea acestui obiectiv, U.R.S.S. folosește cu succes tehnica cea mai înaintată — tehnica ce a făcut cu puțință lansarea cu succes a primilor sateliți artificiali și a rachetelor cosmice.

Cu ultima poștă

E titlul unei rubrici extrem de interesante pe care ne-am obișnuit a o căuta și a o găsi cu regularitate în paginile „Izvestiei”.

De fiecare dată, titlul rubricii are și un subtitlu care arată cite scrisori a primit ziarul cu această „ultimă poștă”. Bunăoară, la 16 februarie — 1960 de scrisori, la 18 februarie — 610 scrisori... Dar interesul rubricii nu stă, firește, în numărul de scrisori pe care-l prilejuește, ci mai ales în cuprinsul acestora.

Despre ce scriu „Izvestiei” corespondenții ei voluntari? Să parcurgem cîteva din aceste scrisori.

V. Novorodski, șeful sectorului de aprovizionare al trustului „Autopromtrans” din Riga, propune ca autocamioanele să nu mai fie vopsite exclusiv în cunoscuta culoare verde-măslinie dat fiind că „automobilele frumos vopsite, împodobesc, înlocuiesc florile, orașele, satele și autostrăzile”. Pe I. Volkov din Kemerovo îl nemulțumește absența uneltelor de pescuit din magazinele orașului. M. Edneral din Kiev, sugerează institutelor de proiectări și uzinelor să urmeze exemplul de atitudine comunistă față de muncă dat de colectivul uzinei constructoare de mașini din Novo-Kramatorsk. A. Moiseev din regiunea Lugansk întreabă cum și-ar putea procura un disc cu lecții de gimnastică. P. Kocearovski din orașul Gorki propune să se organizeze pe lângă atelierele de confecții o secție de călcat pălării. I. Gordovski din regiunea Poltava arată că în zona hidrocentralei Kremenciug multe case au fost mutate din loc și ca atare s-a născut nevoia de a se înlocui geamurile, drept care cere ca în magazine să se expedieze diamante pentru tăiat sticla.

Am spus-cu la împlinire din cuprinsul scrisorilor, dat fiind că, semnificația care se desprinde din lectura lor nu rezidă în primul rînd în textul uneia sau alteia din ele, ci mai ales în alăturarea lor. Care închipuie un caleidoscop colorat și însufletit al vieții sovietice și vădește cum nu se poate mai bine legătura, am zice frățască, dintre cetățeanul sovietic și ziarul său.

Cronicar

Actrița Iulia Borisova în rolul principal din noua piesă a lui Anatoli Sofronov: „Bucătăreasa”

Anul XVI

26 FEBRUARIE 1960

12 PAGINI, 1 LEU

8
(780)

Ulanova

Marea balerină sovietică intruchipează grația fără vîrstă a artei noastre: cit timp trăiește, nu ne-o putem imagina decît dansînd, și cit timp dansează, poezia însăși trăiește.

Mărturisesc că mi-e nespuse de greu să exprim în câteva cuvinte ceea ce constituie trăsăturile principale ale artei sale. Dar mi-ar fi și mai greu să redau emoția pe care am încercat-o ori de cite ori am văzut-o pe scenă, emoție al cărei fior s-a păstrat adînc în sufletul meu, dar care tocmai de aceea trăiește din lucruri imponderabile, pe care cel ce nu este scriitor le rănește atingîndu-le cu penița. Și totuși, în această alternativă — de a caracteriza măiestria unei mari artiste sau de a descrie emoția încercată în prezența ei — mă încumet mai curînd pentru prima încercare.

Ceea ce aduce, în primul rînd, prezența pe scenă a Galinei Ulanova este o uriașă dar totodată o fermecătoare personalitate artistică. Spectatorul neavizat, care se duce la teatru s-o vadă dansînd, descoperă pe scenă o prezență covârșitoare: prezența unei mari artiste, a unei sensibilități extraordinare, care-l face să plutească pe aripile vîsului și ale poeziei. Grația Ulanovei nu e numai grația mișcării frumoase, aeriene, elegante, e grația unui univers lăuntric plin de viață, care se exprimă prin mișcare. Privind-o pe Ulanova nu ai impresia că dansează, ci că — în fiecare clipă — descoperă prin elementele dansului frumusețea vieții și a sufletului omenesc.

Mi-aduc aminte că dornică de a pătrunde „secretul” acestei mari balerine, m-am dus la unul din spectacolele ei cu intenția clară de a fi atentă la execuția tehnică, deci înarmată cu o luciditate necruțătoare. Au fost destul însă cîteva minute, pentru ca privirea mea rece, care se voia ascuțită, să se aburească de lacrimile unei emoții pe care nu mi-o mai puteam stăpîni. Obiectul de disecat, arta Ulanovei, avea în el atîta forță, atîta viață autentică, atîta farmec, încît luciditatea mea s-a fărîmitat, lăsînd loc sufletului să vibreze nestăpînit. Spectacolul se terminase dar eu încă nu puteam părăsi loja din cauza emoției care mă zguduise. Și totuși, ceva am văzut. Am văzut poate, elementul aparte care dă acestei personalități artistice strălucirea și puterea ei seducătoare: mișcarea Galinei Ulanova este continuă, este un flux fără început și fără sfîrșit; armonioasă, rotundă, mișcarea aceasta este un fel de undă ce străbate de la un capăt la altul spectacolele ei; plastice, expresive, „pozele” ei durează doar o clipă, și nu se definesc prin ele însele, ci se topesc în mișcarea următoare. Dansul Ulanovei nu pare modelat de muzică, ci pătruns de ea pe dinăuntru: este melodic și fără sfîrșit.

Expressivitatea Galinei Ulanova, forța aceea care cucerește pe toată lumea, ține îndeosebi de plasticitatea corpului ei. Această mare dansatoare găsește întotdeauna mișcarea adevărată și singura care traduce cu fidelitate sentimentul ei lăuntric.

Fără îndoială lucrul acesta este încoronarea unor eforturi extraordinare, de o viață întreagă: este apanajul îndeosebi a ceea ce toată lumea cunoaște sub numele de „școala sovietică de balet”: o veche și severă tradiție de muncă asiduă în slujba acestei arte care cere înțelegere de toate voințele și putere. Virtuozitatea tehnică a Galinei Ulanova are limpezimea cristalului; de aceea, ea și cristalul, aruncă lumină și emoționează ori din ce parte ai privi-o.

Arta dansului își are poezia ei, care constă în impresia de imaterialitate pe care corpul omenesc o poate da cu

ajutorul mișcării. Nimeni n-a izbutit, mai bine ca Ulanova, să dea această impresie: în dansul ei, corpul pare a nu mai fi supus legii gravitației, ci răspunzînd unor resorturi interioare, emoționale, fiecare pas este căderea lentă pe o nouă clapă care face sufletul spectatorului să cînte.

Am văzut-o pe Galina Ulanova de nenumărate ori în spectacole ca: „Cenușăreasa”, „Giselle” și „Romeo și Julietta”. Nu găsesc cuvinte pentru a descrie măiestria cu care balerina sovietică interpretează scena nebuniei din „Giselle”. Dar, fără îndoială, incununarea carierei sale artistice o reprezintă spectacolul „Romeo și Julietta”. În scena balconului, mai ales, Julietta — așa cum o realizează ea — ne apare, în același timp, de o autenticitate psihologică perfectă, dar și de o poezie înaripată, care sugerează toată transfigurarea operată în sufletul ei de iubirea pentru Romeo. Pentru ea, la sfîrșitul celor patru acte, marea artistă să ne arate că este o adevărată tragediană.

Nu pot încheia acest modest omagiu adus unei mari personalități artistice, fără a-mi exprima adîncă fericire că am cunoscut-o personal și am văzut-o pe scenă. Galina Ulanova reprezintă în arta baletului mondial, o epocă și o stea de boltă. Strălucirea măiestriei ei — care și-a cules laurii atît pe continent, în insulele britanice sau peste ocean, în America — se va aprinde mereu în amintirea noastră ori de cite ori vom simți nevoia să ne întoarcem cu fața spre un mare exemplu de muncă artistică, de omenie simplă și modestă, de artă pusă în slujba poporului.

Irinel Liciu

SUBIECT...

Dacă autorul acestor rînduri ar fi poet... Dacă ar fi înzestrat cu darul inefabil de a smulge jălgerări diamantine cuvintelor de toată ziua, dacă ar fi măcar și un ucenic-vrăjitor al verbului s-ar îndemna, fără ezitare, să scrie un poem. Un poem despre exploratorii înfinitului mic și despre cei ce smulg tainele spațiilor siderale.

În poezie, însă, numai bunele intenții nu sînt nici pe departe îndeustătoare. Încît cel ce înselează aceste rînduri, simțînd prea bine că nu-i vizitat de harul celor aleși, înțelege să se mărginească a le sugera cel mult o idee, piatră înformă pe care numai migala și inspirația artistului o poate însușești.

Așa dar... De o seamă de ani savanții fizicieni au descoperit un număr de elemente constitutive ale nucleului: protoni, neutroni, pozitroni, antineutroni, antiprotoni, neutrino. Unii dintre ei socotesc că aceste particule sînt diametral deosebite între ele, în timp ce alții cred că au temeiuri de a gândi că această diversitate nu este decît aparentă, dat fiind că toate derivă dintr-un izvor fundamental: nucleul. Este una din tainele nucleului, care așteaptă încă a fi dezlegată. Dar mai e și o altă: natura forțelor nucleare.

Timp de veacuri, cugetele libere care se îndeletniceau cu fizica — sau cu ceea ce se numea pe atunci fizică — au meditat asupra tainicei puteri care se exercită între două mase: puterea gravitațională. Apoi, de vreo sută de ani încoace a început a fi cunoscută o altă mare putere a naturii, forța electromagnetică. Nici una din aceste forțe nu poate explica, însă, stabilitatea nucleului atomic. Într-adevăr, așa cum deslușesc fizicienii, dimensiunile nucleului atomic sînt fantastic de mici, un gram de fier cuprinde zece mii de miliarde de atomi, iar diametrul nucleului atomic e de o sută de mii de ori mai mic decît acela al atomului. Masa atomului se află concentrată într-o porție de 99,95 la sută tocmai în acest nucleu. Ceea

● La Muzeul Jacquemart André din Paris a avut loc recent vernisajul unei expoziții Van Gogh, care va fi deschisă pînă la sfîrșitul lunii martie. Senzația expoziției sînt lucrările semnate de marele pictor și aduse din Uniunea Sovietică. Criticul Jean Albert Cartier de la ziarul parizian „Le Combat” a scris astfel: „Trebuie menționate cele șapte pînze excepționale aduse din Rusia. Toate prezintă un interes extrem de mare și ne putem ușor imagina vilva pe care o stîrnește prezența lor la expoziție în capitala Franței. Pe scurt, aceste șapte tablouri din Rusia — printre cele mai izbulite din epoca respectivă — sînt senzația expoziției de la Muzeul Jacquemart André”.

● Între 4 și 7 aprilie a.c. la Moscova va avea loc primul Congres al Compozitorilor din R.S.F.S.R.

În vederea acestui eveniment va fi organizată, printre altele, o săptămîină a muzicii sovietice: „În întîmpinarea Congresului”, la care-și vor da concursul cei mai buni interpreți.

● Recent, în librăriile engleze a apărut volumul „Să trăim în pace și prietenie” care, după afirmațiile librarilor londonezi, înregistrează o cerere record.

Reprezentantul firmei „Central Books”, care a achiziționat cartea din Uniunea Sovietică, a declarat unui corespondent al agenției Tass că aceeași firmă intenționează să cumpere și o altă lucrare despre vizita lui N. S. Hrușciov în S.U.A. — „Față în față cu America”.

● „Șase mii de spectatori — scrie ziarul canadian „Globe and Mail” în legătură cu primul concert dat de Orchestra simfonică de stat a Uniunii Sovietice la Toronto — i-au aplaudat frenetic pe muzicienii sovietici”. Iar criticul muzical al publicației „Gazette”, din Montreal, arată că „Umitorii ruși ne-au uluit din nou prin arta lor”. O mare impresie asupra opiniei publice din Canada, arată criticul, a produs-o arta interpretativă a pianistului Emil Ghilels.

● Peste 20 de țări, printre care Anglia, țări din America Latină, Cehoslovacia, India, Etiopia, Vietnam, Afganistan, vor deschide în cursul acestui an, expoziții de artă plastică în Uniunea Sovietică. La rîndul lui, Ministerul Culturii al U.R.S.S. va organiza expoziții de artă în aproape 20 de țări.

● Recent, la Londra, a apărut lucrarea oțelului sovietic Nikolai Anișcenkov de la uzina „Krasnoe Sormovo”, intitulată „O uzină sovietică. Trecutul, prezentul și viitorul ei”.

Nikolai Anișcenkov este poate unul din cei mai tineri oțelari de la „Krasnoe Sormovo”, dar e fruntaș în producție și Erou al Muncii Socialiste. Anișcenkov a fost și delegat la Congresul al XXI-lea al Partidului. Cuvîntarea rostită de el atunci a fost primită cu interes nu numai în U.R.S.S. ci și peste hotare. Drept care i s-a propus să vorbească despre uzina lui publicului englez.

VEAC NOU

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

Redacția și administrația: București,
Str. Ion Ghica, 5 — telefon 13.03.10

ABONAMENTE:

pe 3 luni, 10 lei; pe 6 luni, 20 lei; pe un an 40 lei.

N. S. Ilusciov la Bhubai, în mijlocul unui grup de specialiști sovietici și indieni

La ordinea zilei: MECANICA

de acad. E. CARAFOLI

Prin amploarea lui, prin actualitatea problemelor tratate și prin marea număr de comunicări prezentate de cel mai de seamă specialiști în mecanică, primul Congres unional de mecanică teoretică și aplicată, ținut recent în Uniunea Sovietică, a căpătat o importanță deosebită și poate fi considerat ca unul din cele mai mari congrese științifice. Interesul deosebit stărnit de acest Congres a fost dovedit în primul rând prin participarea masivă a oamenilor de știință sovietici, câteva mii de delegați, sute de invitați și un mare număr de locuri suplimentare oferite zilnic doritorilor de a participa la lucrările din ziua respectivă.

Participarea străină, mai ales cea americană, a fost și ea numeroasă, caracterizându-se prin prezența la Congres a unor personalități științifice cu renume mondial, printre care vom cita pe Roy, Olszag, Liepman, Kuc, Hoff, Prager, Ferri, Hartog, Hayea, Koiter etc.

Congresul a acoperit un cîmp vast de preocupări de mecanică, prezentate în trei domenii de specialitate: a) mecanica corpurilor libere sau ghidate, vibrații, stabilitate, teoria mecanismelor, etc.; b) elasticitate, plasticitate, aeroelasticitate, fluaj etc.; c) aerodinamică, hidrodinamică, turbulență, mișcări sonice, supersonice, hipersonice, gaze rarefiate, magnetogasdinamică, detonație etc.

Unele subsecții au fost consacrate în întregime sau aproape în întregime unor domenii cu totul moderne ale științei, ca magnetohidrodinamica, plasticitate, fluaj etc.

Delegații români la Congres au prezentat o serie de comunicări, primite cu interes de către ceilalți participanți. Astfel, eu am prezentat, în colaborare cu A. Năstase, o comunicare despre rezistența minimă a aripilor trapezoidale în curent supersonic. prof. Caius Iacob a prezentat o interesantă comunicare despre scurgerile compresibile subsonice în jurul obstacolelor de formă dată, iar Tiberiu Hacker, șef de sector la Institutul de mecanică aplicată al Academiei R.P.R., a prezentat o comunicare asupra stabilității avioanelor cu decolare verticală. Și alte lucrări românești au fost reținute cu interes, dar n-au putut fi expuse personal de autorii lor.

Toate comunicările prezentate la Congres au fost la un nivel foarte înalt și omogen. Ele au reflectat atât aspecte teoretice generale, cit și aspecte aplicative în domenii de mare actualitate, printre care trebuie să amintim problemele de mecanică referitoare la sateliți și rachete cosmice, unde savanții și inginerii sovietici au dat un strălucit examen.

Congresul s-a mai caracterizat și prin participarea activă, vie, la dezbateri, a unui mare număr de delegați și invitați din multe țări. A fost o manifestare frumoasă, în care s-a dovedit că oamenii de știință știu să colaboreze pentru obiective grandioase, care îmbogățesc civilizația omenirii.

Am avut foarte mult de câștigat în cunoștințe noi, în îmbunătățirea metodelor de cercetare, în legăturile științifice cu savanți de renume mondial, dar mai ales în perspectivele care se deschid cercetărilor noastre.

Este interesant de menționat faptul că tematica Institutului nostru, păstrînd toate proporțiile de rigoare, este foarte apropiată de problemele tratate la primul Congres unional de mecanică teoretică și aplicată al Uniunii Sovietice. De altfel, în unele probleme de cercetare există relații strînse de colaborare între Institutul nostru și Institutul de mecanică din Moscova și alte institute similare, relații pe care vom căuta să le facem din ce în ce mai strînse și mai eficiente.

Realități care se impun

Cîtă incîntare se poate ghici în scrierile iluminștilor burghezi din secolele XVII și XVIII care descoperiseră, ca o lume nouă, cu nesfîrșite posibilități, că societatea umană e un mecanism ale cărui fenomene repetate pot fi ilustrate prin serii statistice! Cîtă încredere în capacitatea statisticii de a explica fenomenele social-economice lasă să se întrezărească și scrierile belgianului Quetelet, căruia Marx îi acorda o înaltă prețuire! Toate acestea au fost, însă, demult, au fost pe vremea cînd burghezia în ascensiune vedea și în începuturile statisticii o armă cu care se putea dărîma orînduirea feudală. De atunci, lucrurile s-au schimbat în așa măsură încît pînă și un atît de înverșunat apărător al intereselor monopolurilor germane ca Ernst Wagemann, infuriat de agnosticismul statistic al celor care îl plăteau, a exclamat: „Statistica este o oglindă, cine se știe hid n-are decît să nu se uite în ea!”

Dar locul ideal, unde scepticismul în posibilitățile statisticii de a pune în lumină adevărul poate sărbătorii orgii, este mai ales Congresul american. Iar prilejul cel mai nimerit pentru asta a apărut atunci cînd economiștii și statisticienii americani și-au spus cuvîntul asupra perspectivelor întrecerii pașnice dintre economia sovietică și economia nord americană.

Cititorii revistei „Veac nou” au fost ținuți la curent cu unele aspecte ale audierilor organizate de subcomitetul pentru statistică economică al Comisiei economice unite a Congresului S.U.A. cu scopul de a face o comparație între mersul economiei sovietice și mersul economiei nord americane. De bună seamă, nici aceste audieri, la fel ca și alte manifestări asemănătoare, nu s-au putut sustrage injuriilor hotărîtoare pe care o exercită evidența. Căci în vremea noastră, orice încercare de a micșora succesele economiei sovietice poate atrage asupra autorului sau autorilor ei numai ridicolul și disprețul. Așa încît, dacă cele două serii de audieri precedente, din 1955 și 1957, închinată aceluiași subiect, s-au caracterizat prin eforturi de tot felul de a pune la îndoială realizările Uniunii Sovietice, ultima serie de audieri, în 1959, a stat, evident, sub semnul sputnicilor și al rachetelor cosmice sovietice.

Sub acest semn a devenit de neînlăturat recunoașterea însemnătății ritmului rapid de dezvoltare a economiei sovietice. „Ritmul rapid al dezvoltării industriale determină creșterea economiei sovietice. Menținerea pe o perioadă mai îndelungată a unui înalt ritm de dezvoltare industrială ar da o mare putere de convingere afirmațiilor Uniunii Sovietice asupra intențiilor ei de a depăși într-un termen foarte scurt producția industrială a Statelor Unite” a declarat de pildă John Hardt.

Sub acest semn a devenit de neînlăturat recunoașterea eficacității stimulentei care asigură dezvoltarea economiei sovietice. Dacă mai înainte economiștii burghezi afirmau că numai sistemul economic apărut de ei creează stimulente materiale pentru dezvoltarea producției, astăzi ei trebuie să admită că economia socialistă nu numai că dispune de stimulente proprii, dar și că acestea sînt mai puternice decît „lupta tuturor împotriva tuturor”, care servește drept stimulent economic societății capitaliste. „Capacitatea Uniunii Sovietice de a asigura cu ajutorul sistemului planificării o folosire suora completă a rezervelor de muncă — este unul din cele mai importante activități ale orînduirii sovietice”, declară Joseph Berliner.

Sub acest semn a devenit de neînlăturat și recunoașterea superiorității cadrelor conducătoare ale economiei sovietice față de cadrele conducătoare ale economiei americane. „În Uniunea Sovietică există mult mai multe cadre conducătoare cu calificare superioară decît în Statele Unite, iar printre cei cu calificare superioară în Uniunea Sovietică există mult mai mulți ingineri decît în Statele Unite”, a declarat David Granick.

S-ar putea crede că după toate aceste recunoașteri n-ar mai putea urma decît confirmarea adevărului că Uniunea Sovietică este pe cale de a-și îndeplini sarcina ei economică fundamentală într-un viitor care nu mai este prea îndepărtat.

Dar nu! Economiștii burghezi americani n-au fost convocați în fața subcomitetului mai sus pomenit pentru a scoate concluzii întemeiate din premise corespunzătoare realității. Dimpotrivă, sarcina lor a fost de a evita aceste concluzii. Drept care au recurs la două mijloace. Cel dintîi a fost acela al falsificării datelor.

Este evident că determinarea momentului cînd Uniunea Sovietică își va îndeplini sarcina economică fundamentală depinde de doi factori: de nivelul actual atins de economia sovietică și de ritmurile probabile de dezvoltare ale economiei sovietice și americane în următorii 8-10 ani.

În ce privește nivelul actual al economiei sovietice, unul din economiștii chemați în fața subcomitetului de statistică economică, Nutter, s-a distins prin înverșunarea cu care a ascuns adevărul. După părerea lui, în 1958 volumul producției industriale a Uniunii Sovietice n-a reprezentat nici 30 la sută din volumul producției industriale americane. Mai aproape de adevăr decît Nutter a fost șeful direcției informațiilor din S.U.A., Dulles, care a apreciat că volumul producției industriale a U.R.S.S. reprezintă 40 la sută din volumul producției industriale americane.

Adevărul întreg însă este că volumul producției industriale a U.R.S.S. reprezintă azi 55-57 la sută din volumul producției industriale americane.

Aceeași ireverențioasă atitudine față de adevăr a fost manifestată de unii din cei audiați și în privința aprecierii ritmurilor de dezvoltare actuale și viitoare ale economiei sovietice, respectiv ale celei americane. Același Nutter, de care a fost vorba mai sus, a mers pînă acolo încît a descoperit „o oarecare tendință de scădere a ritmurilor de dezvoltare ale industriei sovietice”, declarînd în același timp că e „prematur să se facă aprecieri asupra viitorului”.

În ultimii cinci ani, între 1955-1959, industria sovietică și-a mărit regulat producția cu 10-12 la sută. În 1959, industria americană a atins un nivel de 107,4 la sută față de anul 1955 considerat ca egal cu 100. Aceasta înseamnă că industria sovietică s-a dezvoltat în acești ani de 5 ori mai repede ca industria americană. Nu există, desigur, nici un motiv să se creadă că industria sovietică se va dezvolta în viitor într-un ritm mai incert, după cum nu există nici un motiv să se creadă că industria americană își va putea accelera ritmul de dezvoltare. Economiștii sovietici pornesc, în calculele pe care le fac de la presupunerea că și în viitor industria americană se va dezvolta cam cu 2 la sută pe an, așa cum s-a dezvoltat, cu întreruperi, trecînd peste multe hopuri, mai dînd înăoi, mai bucurîndu-se de „prosperitate”, în perioada 1952-1958.

Al doilea mijloc la care au recurs economiștii americani pentru a evita concluzia justă că Uniunea Sovietică se află pe calea rezolvării sarcinii sale fundamentale, este negarea posibilității de a compara indicii dezvoltării economice a Uniunii Sovietice și a Statelor Unite. Desfășurînd o adevărată virtuozitate în jonglarea cu cifrele, ei s-au silit să arate că, folosind o metodă statistică sau alta, se poate ajunge la rezultate foarte diferite în calcularea produsului social global, în aprecierea sorocului cînd se va ajunge la egalitatea economică între U.R.S.S. și S.U.A.

Dar este evident că economiștii americani invocă această pretinsă neputință a statisticii pentru a ascunde incapacitatea reală a sistemului economic capitalist de a susține cu succes întrecerea pasnică cu sistemul economic socialist. Este evident că economiștii americani preferă să nu se uite în oglinda statisticii, nu pentru că această oglindă ar deforma realitatea, ci tocmai fiindcă știu că adevărul este prea, primejdios pentru a-l lăsa să fie oglîndit.

Al. Leon

Să găsim un limbaj comun!

Cu trei secole înaintea erei noastre, înțeleptul împărat indian Așoka a blestemat războiul, spunând că folosirea armelor este un lucru nedemn de om. Essenienii, care s-au ridicat împotriva cotropitorilor romani și a fariseilor trecuți de partea acestora, au profetizat că cine va ridica sabia, de sabia va pieri.

Secole de-a rândul, cele mai luminate minți ale omenirii au visat la ziua când oamenii vor renunța să rezolve conflictele prin fier și să-și impună dreptatea prin vărsare de sânge. Dar visurile au rămas visuri iar oamenii au născocit mereu alte și alte arme: tunurile au luat locul străvechilor catapulte, bomba atomică a luat locul ghiulelelor.

Dar iată că visul încetează de a mai fi vis. Când de la tribuna Organizației Națiunilor Unite N. S. Hrușciov a prezentat propunerile Uniunii Sovietice de dezarmare generală, totală și controlată, nimeni n-a cutezat să ridice ironic: dezarmarea nu mai este o utopie. O utopie, și încă o utopie oribilă, devine acum războiul atomic.

Icar a vrut să zboare în stratosferă cu ajutorul unor aripi de ceară. Acesta era un vis. Dar azi-miine, racheta va duce în Lună pe primii exploratori ai Cosmosului: acesta e un obiectiv pe deplin real. Așa și cu dezarmarea: ea a devenit posibilă datorită creșterii conștiințelor și cunoștințelor. Războiul putea fi purtat cită vreme luptau detașamente, regimente, divizii, armate, cită vreme erau de conceput învingători și învinși. Acum însă, războiul înseamnă nu numai ucidere, ci și sinucidere: a-l începe este nu numai criminal, ci și absurd. Asta o înțeleg toți oamenii cu mintea întreagă. Dar nu e totul să înțelegi, trebuie să trăgi și concluziile necesare.

Dar chiar dacă nici una dintre marile puteri nu se mai gîndește la războiul atomic, cursa înarmării atomice continuă totuși. Se nascocesc noi și noi mijloace de asasinare a sute de milioane de oameni. Rezervele actuale de bombe de toate felurile sint suficiente nu numai pentru a ucide populația din orașele mari ale lumii, ci și pinguinii de la polul nelocuit. Și totuși cursa înarmărilor continuă. Ar putea să pară o fantasmagorie, o teribilă aberație, dacă n-ar fi vorba de realitatea cotidiană a unor state mari. Mijlocul acesta de distrugere a muncii, de jefuire a oamenilor ar putea fi numit un joc de noroc absurd dacă cursa ruinătoare a înarmării n-ar aduce cu sine o primejdie de moarte.

Cu toții știm că niciodată Uniunea Sovietică nu va recurge prima la armă. Am încredere în bunul simț al conducătorilor Americii și Marii Britanii. Dar cine poate garanta că teribilă catastrofă nu se va produce dintr-o întâmplare stupidă, dintr-o greșală, din neputința cine știe cărui general de a-și stăpîni nervii? Și cine poate garanta că armamentul atomic, care începează să mai fie monopolul a trei state, nu va nimeri miine în miinile unui nou Hitler — în miinile unui paranoic și fanatic, gata oricînd să distrugă omenirea?

Mă bucur că generalul De Gaulle a izbutit să înăbușe putch-ul fascist din Algeria, dar nu pot uita situația încordată care domnea acolo acum 2—3 săptămîni. Pe baricada construită la Alger cu îngăduința unei părți a armatei, se afla alături de alții cafegiul Ortiz, în mod neîndoios un individ dezechilibrat. Cafegiul Ortiz dădea guvernului francez tot felul de ultimatum-uri care priveau nu numai politica internă a re-

publicii, ci și cea externă. Imaginați-vă pentru o clipă că acest cafegiu ar fi avut în mină o bombă atomică sau cu hidrogen...

Răspunzînd acum cîteva zile în parlamentul englez interpelărilor laburiștilor, Selwyn Lloyd a vorbit despre indignarea profundă pe care i-a stîrnit-o lagărul morții de la Belsen. Dar mulți dintre criminalii care l-au organizat la Belsen — n-am să le dau acum numele — ocupă azi posturi însemnate în Germania occidentală. Imaginați-vă că bomba atomică ar nimeri în miinile acestor oameni...

Nu există două drumuri, nu există decît această alternativă: ori dezarmarea, ori catastrofa atomică. Cită vreme două blocuri uriașe care posedă arma nucleară stau față în față, nimeni nu se poate gîndi liniștit la viitor. Desigur, este extrem de important ca cele o sută de miliarde de dolari care se cheltuiesc anual pentru înarmare să fie folosite la irigarea pustiurilor, la construcția de orașe, la ajutorarea unei părți din populația planetei noastre care suferă de foame. Dar și mai important este să salvezi omenirea de la pierire: iar la aceasta se poate ajunge numai prin dezarmarea generală, totală și controlată.

S-ar putea să ni se obiecteze că forțăm uși deschise... Căci în curînd își va începe activitatea Comitetul celor zece pentru dezarmare. Conferința la nivel înalt se va ocupa și ea de această problemă importantă. Despre dezarmare trebuie să discute reprezentanții statelor: ce pot face în această direcție reprezentanții opiniei publice? Poate că lupta pentru dezarmare este o vorbă goală? Nu!

Știm că tratativele nu vor fi ușoare. În anii „războiului rece” s-a strîns prea multă neîncredere și suspiciune. Vechile concepții nu cedează terenul așa de ușor. Mai există încă partizanii politici de forță. Mai sint cercuri direct interesate în cursa înarmărilor. Ele apără cu înverșunare ideea unei lumi înarmate. Pe vremea copilăriei mele se spunea despre lumea înarmată că e „o lume care stă pe un butoi cu pulbere”. Azi se poate spune că lumea înarmată este o lume așezată pe mii de bombe atomice și cu hidrogen.

Ce înseamnă să lupți pentru dezarmare? Înseamnă să risipești neîncrederea, să unești într-un tot opinia publică mondială, să demonstrezi că deosebirile de care fac atîta caz unii politicieni și unii generali nu sint chiar așa de mari și că ele trebuie să fie înlăturate în numele marelui nostru țel.

Atît în țările apusene, cît și în țara noastră rolul opiniei publice a crescut enorm. Trebuie să-i ajutăm pe diplomați să ajungă la o înțelegere. Anul 1960 poate fi hotărîtor: carul istoriei trebuie urnit din loc. Să facem asta împreună cu forțele iubitoare de pace din întreaga lume!

În cursul ultimilor zece ani am luat parte activă la puternica mișcare a partizanilor păcii. Ne mîndrim că alături de milioane de prieteni din alte țări am apărut și noi cauza păcii. În activitatea noastră ne-a dat aripă și conștiința poporului sovietic și glasul marelui savant, al marelui om care a fost Frederic Joliot-Curie. Vom consacra și de acum înainte toate forțele, toate aspirațiile mișcării partizanilor păcii.

Dar oricît de puternică ar fi această mișcare, ea nu poate stringe, singură, rîndurile opiniei publice din toate țările și duce omenirea la dezarmare. În opera de consolidare a păcii nu există și nu poate exista rivalitate. Nimeni nu aspiră la rolul conducător, nimeni nu tinde să aibă monopolul luptei nobile pentru dezarmare. Trebuie spulberată neîncrederea, trebuie găsit un limbaj comun. Este necesar ca noi, reprezentanții opiniei publice sovietice să ne

întîlnim, să discutăm, să ne înțelegem cu reprezentanții tuturor țărilor, tuturor mișcărilor, tuturor partidelor, tuturor organizațiilor care sint pentru dezarmare.

Recent, am luat parte cu A. E. Korneiciuk și profesorul M. I. Rubinstein la întîlnirea „Est-Vest”, consacrată problemei dezarmării, organizată la Londra. Au fost acolo americani — kongresmanul Porter, cunoscutul fizician Orear, directorul ziarului „Nation”. Am întîlnit acolo laburiști englezi, un liberal grec, un agricultor suedez, un francez adept al generalului De Gaulle, pe socialistii italieni Lombardi și Vittorelli, pe fostul ministru al

de
Ilya Ehrenburg

Canadei, Gregg. Raportul despre dezarmare a fost prezentat de Philip Noel-Baker, laureat al premiului Nobel.

Cu satisfacție am constatat că între participanții la întîlnire nu există divergențe esențiale. Dintr-un motiv sau altul unii nu vor să se integreze în mișcarea partizanilor păcii, dar parcă importantă este forma, apartenența la o anumită organizație? Toți participanții la întîlnire, și în primul rînd americanii și englezii, au insistat asupra necesității de a se face apel la opinia publică, de a porni o susținută campanie pentru dezarmare.

Exprimînd năzuințele dv., voi înța dv., noi, delegații sovietici i-am încredințat că vom face tot ce ne stă în putință pentru a uni într-un singur mînunchi eforturile popoarelor.

Oare nu e minunat că fizicianul american Orear a cerut interzicerea imediată a tuturor genurilor de experiențe atomice, inclusiv micile explozii subterane? Oare nu e minunat că kongresmanul Porter a sprijinit propunerile lui N. S. Hrușciov în problema dezarmării? Oare nu e

semnificativ că laburiștii englezi, nu numai cei de stînga, au susținut ideea creării unei zone denuclearizate în Europa și au protestat împotriva înarmării atomice a Germaniei occidentale, că au căzut de acord cu noi în toate problemele?

Dar și mai semnificativ ni se pare faptul că pe culoarele parlamentului englez cîțiva deputați conservatori ne-au spus că și ei vor participa cu plăcere la o nouă întîlnire „Est-Vest”.

Granițele mișcării noastre trebuie desființate — trebuie să-i unim pe toți partizanii dezarmării. În Anglia există o puternică mișcare împotriva armei nucleare; în fruntea ei stau pastorul Collins, scriitorul Priestley și cîțiva laburiști și pacifiști. Am fost bucuroși să-l întîlnim la Moscova pe pastorul Collins și sintem încredințați că împreună cu mișcarea engleză împotriva armei nucleare vom contribui la cauza dezarmării.

În America există Comitetul național „Pentru o politică atomică rațională”. Cu unul dintre organizatorii acestui comitet, dl. Cusins, am avut de asemenea plăcerea să stăm de vorbă la Moscova. În Statele Unite se observă o cotitură hotărîită: diferite organizații culturale, pacifiste, religioase se pronunță tot mai insistent pentru dezarmare. Mulți oameni politici cunoscuți stau, în problema aceasta, pe poziții raționale. Reprezentanții unor cercuri de afaceri influente vădesc și ei tot mai mult interes pentru ideea colaborării internaționale.

E suficient să amintim de discursurile senatorilor Humphrey și Stevenson, de luările de poziție ale unor fizicieni americani, de activitatea lui Cyrus Eaton. Vom fi bucuroși să ne întîlnim cu reprezentanții opiniei publice americane, să dezbatem cu ei deschis problemele cele mai arzătoare, să arătăm că în problema dezarmării nu există între noi decît divergențe neînsemnate și că spre binele întregii lumi acordul trebuie încheiat fără întîrziere.

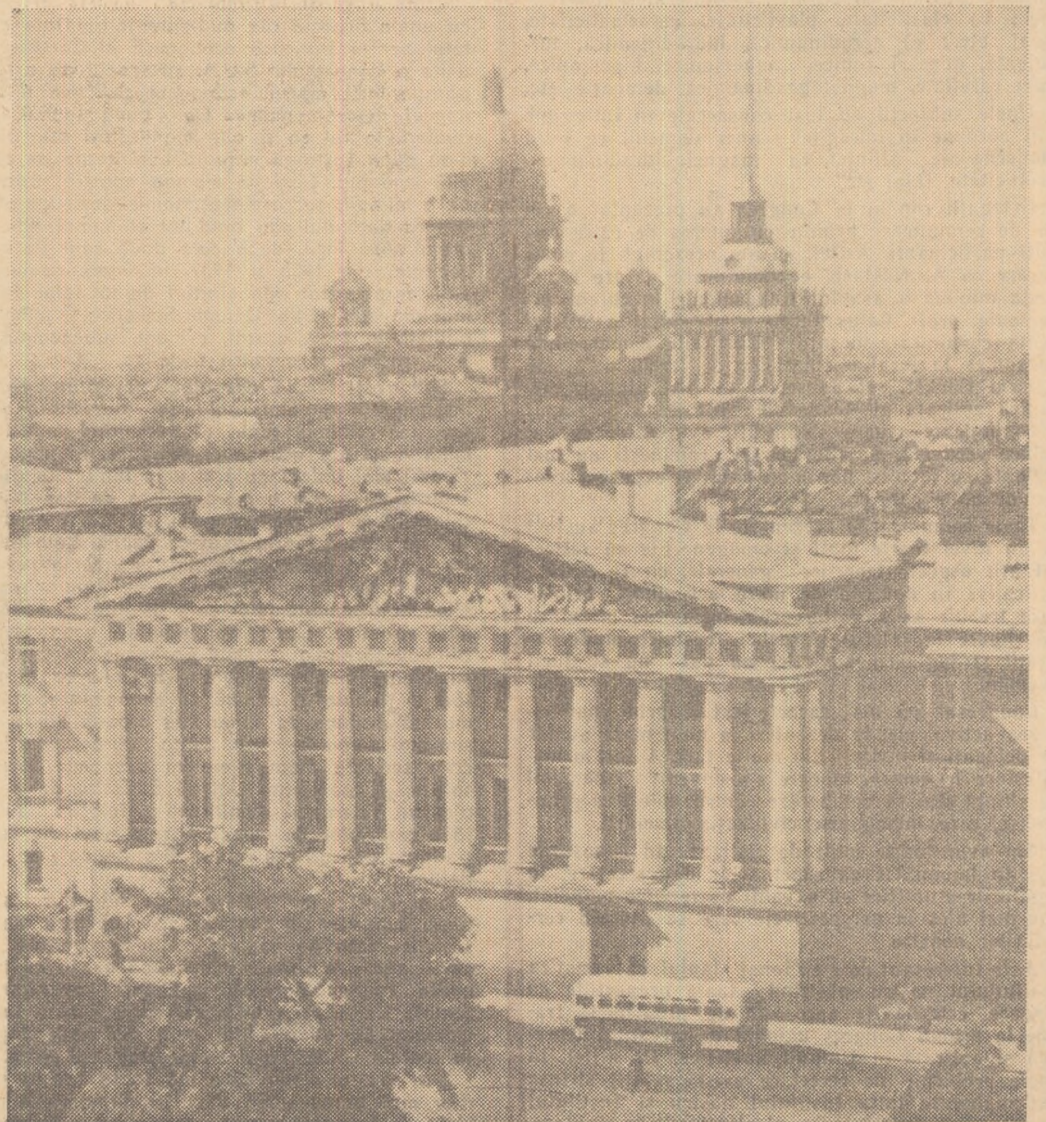
Trebuie să răspundem chemărilor Comitetului parlamentar Indian pentru apărarea păcii, comitet din care fac parte mulți

membri de frunte ai partidului Congresul Național indian. Trebuie să ne unim eforturile cu activitatea intensă a Consiliului japonez de luptă împotriva armei atomice și cu hidrogen. Trebuie să încercăm să ne apropiem de cei ce se împotrivesc înarmării atomice în Germania occidentală, în Italia, în Scandinavia. Trebuie să ne adresăm tuturor forțelor iubitoare de pace și să ne gîndim nu la ceea ce ne desparte, ci la ceea ce ne unește. La țelul nostru mareț: lupta pentru dezarmarea generală. În discuțiile noastre trebuie să dăm dovadă de răbdare, de lărgime de vederi, de dorința de a ne împrieteni.

Mai sint sceptici care susțin că neîncrederea reciprocă este mult prea mare, că deosebirile ideologice sint mult prea mari pentru ca să ne putem hotărî să renunțăm la arme. Dar oare în anul 1941 nu existau deosebiri ideologice între Uniunea Sovietică și țările Occidentului? Nu exista și atunci destula neîncredere reciprocă? Și totuși, în fața primejdiei fasciste potrivnicii de ieri s-au unit. Desigur fascismul era o primejdie cumplită, dar — să o spunem deschis — catastrofa atomică este un lucru și mai cumplit și în fața acestei primejdie, de care își dau acuma seama toți, potrivnicii de ieri pot și trebuie să se unească.

Rolul opiniei publice sovietice este mare. Dar noi nu ne-am adunat aici ca să ne convingem unii pe alții că pacea este preferabilă războiului și dezarmarea cursei înarmărilor. Asta o știe orice școlar sovietic și pentru asta nu merită să ne intrerupem lucrul. Nu e greu să-i convingi pe cei convinși. În fața Conferinței noastre stă o sarcină importantă și nobilă. Statul nostru s-a adresat primul celorlalte state cu propunerea de a se înfăptui dezarmarea generală, totală și controlată. Noi, reprezentanții opiniei publice sovietice, trebuie să ne adresăm primii tuturor forțelor iubitoare de pace invitîndu-le să colaboreze cu noi pentru realizarea acestui țel înalt.

Să audă toți cuvintele noastre: jos armele!
Trăiască pacea!

Leningrad

Cuvîntare rostită la Conferința pentru dezarmare a reprezentanților vieții publice sovietice.

Uzinele-institute

Problemele de învățămînt continuă să fie în atenția politicii de stat și a opiniei publice din Uniunea Sovietică. Lucrul nu trebuie să ne mire. Pe de o parte asistăm la un proces de definitivare a acelor principii noi ce s-au pus la baza școlii sovietice de toate gradele, prin documentele de partid publicate cu aproape doi ani în urmă. Pe de altă parte, este concepută la statul sovietic, în treacăt în lumina perspectivelor de viitor, ceea ce subsumează în mod firesc problema constructorilor viitorului, adică tocmai a tineretului. Ținta principală urmărită de școala sovietică este apropierea cât mai mare de procesul de producție, îmbinarea studiilor teoretice cu aplicarea concretă și efectivă în practică. E o preocupare urmărită în învățămîntul de toate gradele și a cărei rezolvare concretă a făcut și va mai face să se nască multe soluții interesante și inovatoare. Despre una din acestea și-a informat de curînd cititorii ziarului „Sovetskaia Rossia” publicînd interviul unuia dintre corespondenții săi cu prof. V. N. Stoletov, ministrul învățămîntului de specialitate mediu și științelor A.R.S.F.S.R.

Prof. V. N. Stoletov a vorbit corespondentului despre o hotărîre nouă și care se anunță a fi deosebit de rodnică și de interesantă în anumite înființări de uzine-institute tehnice de învățămînt superior. „E vorba de institute de învățămînt superior de tip absolut nou — a declarat prof. V. N. Stoletov. Ele vor fi dotate nu numai cu amfiteatre ci și cu ateliere cu un program de producție. Munca la strung va iarăși cunoaște căpătarea la cursuri iarăși vor contribui la o însușire mai rapidă a profesiei”.

Primele uzine-institute tehnice se vor inaugura probabil în luna mai.

Prof. V. N. Stoletov arată că ele se vor deschide pe lângă uzina de automobile „Lihaciov” din Moscova, pe lângă uzina metalurgică din Leningrad și pe lângă uzina de construcții de mașini agricole din Rostov. Numărul lor urmează să crească repede. Asemenea uzine-institute tehnice vor avea o organizare asemănătoare cu a altor institute de învățămînt (decan, director de studii) vor folosi cadre didactice de specialitate (profesori, conferențieri etc.) dar vor apela și la tehnicieni de înaltă calificare din întreprinderi (ingineri etc.). Aceste uzine-institute vor urmări, în primul rînd, pregătirea specialiștilor de care are nevoie întreprinderea pe lângă care funcționează, elemente capabile să satisfacă cerințele tot mai mari și mai complicate ale procesului tehnic modern.

Munca studenților în aceste uzine-institute se va desfășura atît prin audierea de cursuri teoretice (aproximativ 5 luni pe an, răstimp în care munca în producție a studenților va fi aproape sistată) cît și prin studiul și munca practică, de însușire a procesului de producție și de participare efectivă la el.

Studenții vor fi recrutați în primul rînd din rîndul tinerilor muncitori de la uzina respectivă. Se prevăd condiții avantajoase de intrare în aceste institute pentru cei demobilizați din Armata Sovietică.

„După părerea noastră — a afirmat profesorul Stoletov — acest nou tip de institut va trebui în timpul cel mai apropiat să ocupe un loc trainic în sistemul învățămîntului superior tehnic. Nu încapă nici o îndoială că uzinele-institute tehnice se vor înrădăcina în viața noastră”.

Tatiana Nicolescu

In întîmpinarea vieții
Fotografie de la Expoziția unională „Școlenul în acțiune”

O imagine chapliniană fantastică mi-a rămas o dată pentru totdeauna în suflet, întrecînd de cîteva ori cele mai înspăimîntătoare plasticități ale basmelor copilăriei. Nu am văzut, copil fiind, acele „Timpuri noi” ale sale care au consacrat pentru veșnicie imaginea — și nu-mi pare rău pentru că așa fi fost furat de o mulțime de amănunte slăbind probabil forța cu care m-a fulgerat, numai din auzite și din citite. E vorba acolo, pe acel tărîm, de un om, dragul nostru Charlot, muncitor la o bandă automată în fabrica unui capitalist; în procesul de automatizare, el nu are de făcut decît o singură operație: să strîngă un șurub al piesei fabricate. Operația, repetată la infinit, intră între automatismele ființei sale devine un tic grotesc al miinii, îl urmărește diavolește la tot pasul chiar cînd omul nu mai e în fabrică, îl deformează încet-încet din cap pînă în picioare, însemnîndu-l pe viață, ca o ardere cu fierul roșu pe psihic și trup. Nu există — cel puțin în mintea mea — imagine mai puternică sau, exact spus, imagine mai importantă a uritului în capitalism. Chaplin a dezvăluit, printr-o radiografie de geniu a intimului raport material mină-unealtă, cancerizarea spirituală a omului în condițiile automatizării dictate de „diavolul galben”, cum ar spune Gorki. Totul a pornit de la cum strînge exploatarea un șurub și metastazele uritului au apărut și s-au complicat pînă departe, în interiorul omului.

Leonid Leonov, al cărui Kurilov a apărut pășind și visînd spre Oceanul său, în același an cu „Timpuri noi” ale lui Chaplin, s-a ocupat zilele trecute, într-un scurt articol foarte inspirat care ar merita citat în întregime ca un poem, de același raport fundamental dintre frumos și muncă; stăruie asupra lui, nu numai pentru că, fulgerător, mi-a trezit asociația și antiteza violentă cu realitatea chapliniană. Acesta e doar un punct de plecare și nu e de ajuns să ne oprim aici. Preocupările lui Leonov sînt — mai departe de contrastul cu lumea „Timpurilor noi” — în cel mai înalt grad semnificative pentru umanismul, pentru nivelul civilizației socialiste. Kurilov, care în 1936 închidea ochii și vedea primul zbor în cosmos, ultima luptă dintre socialism și capitalism, inclusiv arhitectura Oceanului, a instituțiilor sale publice, Kurilov rezolvă în 1960 cu ochii larg deschiși sarcinile la zi ale Oceanului; și ciudat, odată trecute pe sub privirile lui, odată incluse în gîndurile lui, ele capătă o vrajă poetică incontestabilă.

Vizitînd Cehoslovacia, Leonov l-a cunoscut pe inginerul Peter Tucini, care i-a lăsat o impresie puternică. De ce? Tucini se ocupă de mult timp cu estetica uneltelor, cu ceea ce Leonov numește în chip inedit — cultura mediului de muncă. Într-un articol publicat în același număr al ziarului „Literatura i jizn” alături de rîndurile scriitorului sovietic, inginerul ceh detailează punctele de vedere, justificînd întrutotul

atenția acordată de Leonov. Tucini e preocupat de probleme specifice „Drumului spre Ocean”, eliberării muncii de exploatarea capitalistă; Tucini gîndește la o radicală înfrumusețare a procesului de muncă, a uneltelor. După părerea lui, satisfacția estetică apărută în timpul efortului uman pentru crearea unui bun necesar, indestructibil legată de dispariția exploatarea capitalistă, va stimula organismul, va slăbi efortul fizic, va influența extrem de profund și favorabil viața constructorului socialist. Automatizarea intelectualizează munca dar Tucini merge mai departe afirmînd că o va și înfrumuseța; această estetizare a muncii libere, socialiste nu va putea fi satisfăcută doar cu ta-

lent, intuiție și bunăvoință, ci va face obligatorie o teorie științifică, o știință a înfrumusețării uneltelor. Aceasta știință — după părerea lui Tucini — va avea ca punct de plecare legile fiziologiei, va studia insistent activitatea miinii omenești, procesele sistemului nervos central în timpul muncii, — adică baza materială pentru o atitudine estetică; de la om se va trece la mediul ambiant, la cultura lui, la estetizarea condițiilor de muncă. Întreaga cultură a muncii va fi realizată pe baze științifice și vor succeda cadre de (termenul e poate impropriu) esteticieni ai tehnicii. De altfel, în Cehoslovacia, estetica tehnicii a fost inclusă în programul unor școli speciale ca o disciplină nouă, aparte. E ușor de înțeles în ce grad l-a interesat și emoționat pe un artist comunist ca Leonov ideile lui Tucini. Leonov le socotește de o importanță excepțională. „Cu cît înaintăm spre viitorul care intră tot mai mult în prezent, problemele acestea capătă o im-

portanță tot mai mare” — scrie dînsul. Estetizarea muncii comuniste face parte din procesul complicat, radical, al trecerii la creație, al înălțării muncii pînă la desfătare — „subliniez: desfătare” insistă Leonov; devin actuale estetica liniilor automate, estetica atelierului, luminile locurilor de muncă, culorile ambiante, ale pereților, dușumele, sonoritățile uneltelor. Cu imaginația lui entuziasmată, Leonov prevede nașterea unor discuții publice pasionante cu privire la frumosul fiecărui amănunt industrial; vor apărea recenzii în ziare referitoare la sonoritatea cutărei sau cutărei noi unelte, așa cum apar azi revizuirile poeziei. O altă se va apropia de poezie. Dar ce se va întîmpla cu micile noastre unelte, măruntele noastre fierăstraie, tesle, mistrii? Vor dispărea? Atît Tucini cît și Leonov sînt incredințați că aceste străbuni ai tehnicii moderne vor rămîne statornici lingă om, completînd veșnic puternica și inspirata mină omenească. Omul, mina lui, vor simți întotdeauna nevoia unei unelte, a muncii fizice; unelte de muncă vor exista și mai ales, după cum cere Leonov — se vor înfrumuseța și ele. „Ni se pare că a venit vremea ca, paralel cu lansarea sputnicilor în spațiul cosmic, să ne gîndim la calitatea sculei obișnuite de modă simplă, care sînt uneltele și orbeșii incomode pentru lucru” — scrie Leonov, cuprinzînd într-o privire de poet, cerul și pămîntul. Și mai departe, această splendidă viziune, țîșnită din gîndirea lui Kurilov pășind spre Ocean: „Ne apropiem de vremea cînd cuvîntul muncă va suna mai profund și mai frumos în toate limbile pămîntului; vremea cînd greșelile față de colectiv, de societate se vor pedepsi nu ca acum prin muncă forțată, ci tocmai dimpotrivă — prin izolarea de efortul creator al întregii societăți, de procesul muncii. Vinovatul va plăti cu cea mai cumplită pedeapsă: arătîndu-i-se că nu-i folositor societății...”.

...Nimic mai plăcut decît să citești previziunile lui Leonov, să urmărești febra cu care omul liber caută osmoza frumosului cu complicația tehnică — știînd că în vara aceasta la noi, la Bicaz, Silviu și în Marea Adunare Națională, a inițiat „săptămîna frumosului” în uriașul zgîrcit al concasoadrelor și morilor brute, iar la Institutul nostru pentru protecția muncii se definește planurile pentru iluminatul fluorescent, fără umbre apăsătoare, al unor noi hale industriale. Nimic mai plăcut, nu-i așa? Să știi că la Moscova, la Praga, la Bicaz, pe un imens teritoriu, constau, foarte precis și foarte concret, pînă la cea mai elementară teslă, — frumosul.

Radu Cosașu

PATRU SCRITORII SOVIETICI

De câteva zile se află printre noi patru scriitori sovietici: Gheorghii Markov, secretar al Uniunii Scriitorilor din U.R.S.S., Piotr Kapița, secretar al filialei din Leningrad a Uniunii Scriitorilor din U.R.S.S., Hamid Guliam, secretar al Uniunii Scriitorilor din R.S.S. Uzbekă și Gurguen Borian, redactor al revistei „Literaturnaia Armenia”.

— *Ce-i nou în viața literară a Uniunii Sovietice? Evident, avem în vedere trăsăturile esențiale, caracteristice pentru etapa actuală a dezvoltării ei. — i-am întrebat pe oaspeții noștri cu prilejul unui interviu colectiv pe care au avut bunăvoința de a ni-l acorda.*

GHEORGHI MARKOV — Cu îngăduința tovarășilor mei, am să încep eu. Aș vrea să vorbesc despre un fenomen care, după părerea mea marchează tendința principală a literaturii noastre. E vorba de legătura strânsă cu viața. Ați putea replica, pe drept cuvânt, că fenomenul ca atare nu e nou. E foarte adevărat: literatura sovietică a respectat acest principiu din primele zile ale existenței ei. Mai mult: cunoașterea profundă a vieții, ancorarea în actualitate a fost și va rămâne întotdeauna o condiție esențială a creației literare. Dar niciodată încă fenomenul nu s-a vădit cu atita prolonzime și amploare ca azi. El a fost impus de însuși mersul înainte al vieții noastre.

Azi — fac mereu această sublimere — e limpede pentru oricare dintre noi că fără cunoașterea profundă a vieții, fără participarea intensă la viață, fără o analiză creatoare a aspectelor ei multiple și variate, fără o înțelegere profundă a caracteristicilor actualității și un înalt simț de răspundere, nu pot fi create opere de talent care să înfrunte timpul.

Și mai e ceva. Scriitorii sovietici nu le-a plăcut niciodată să se izoleze între cei patru pereți ai odăii lor de lucru. Dar tot atât de adevărat e că niciodată n-au entreținat țara în lung și în lat ca în ultima vreme.

— *Fenomenul e într-adevăr remarcabil. Cu atât mai mult cu cât nu-i vorba numai de inițiative personale, de cazuri izolate, ci de grupuri întregi, cum a fost cel de la „Literaturnaia gazeta”.*

PIOTR KAPIȚA. — Multe opere izbutite ale literaturii noastre, multe reportaje literare care ne fac cinste sînt rezultatul acestor călătorii, al acestor legături cu întreaga țară.

— *În Uniunea Sovietică se vorbește mult despre măiestria artistică. Ehrenburg a scris în câteva rânduri că literatura își așteaptă sputnicii și că — citez din memorie — „n-am ajuns încă să scriem ca Puskin și Tolstoi”.*

GHEORGHI MARKOV: — Da, problemele măiestriei ne preocupă în cel mai înalt grad. Aș spune că ele formează al doilea capitol principal al momentului literar actual. Mai apar încă, desigur și cărți cenușii, proaste. Dar în ultimul timp atmosfera de intoleranță față de asemenea producții se face tot mai mult simțită. E îmbucurător faptul că scriitorii noștri dau dovadă de o seriozitate crescîndă, de o exigență sporită nu numai față de ce scriu, ci și de cum scriu. Vechea grabă, cînd finalul se tipărea fără ca mijlocul să fie încă scris, a dispărut. Ultimele lucrări apărute oglindesc ambele tendințe de care am vorbit. Să luăm, de pildă, „Stepa vulturilor” a lui Mihail Bubenov. Romanul este rezultatul unei legături vechi și statornice a scriitorului cu tineretul din Altai, rezultatul unei cunoașteri profunde a vieții miilor de oameni veniți din toate colțurile țării să destăiească pămînturile siberiene. În al doilea rînd, în ciuda imperfecțiunilor de stil încă existente, se poate vedea limpede în ce măsură îl preocupă pe scriitor problema măiestriei.

GURGUEN BORIAN: — Tovarășul Markov are perfectă dreptate. Aceste două trăsături marchează principalele direcții actuale ale literaturii popoarelor sovietice, inclusiv poporul armean. La întrebarea pusă de dumneavoastră s-ar putea răspunde, poate, și altfel, dar neapărat trebuie pornit de aici.

— *Tovarășe Borian, cum se încadrează în acest efort general literatura armeană?*

GURGUEN BORIAN: — Literatura sovietică armeană este un produs esențialmente nou, cum n-a mai cunoscut istoria bimilenară a culturii poporului nostru. În primul rînd pentru că s-a născut un om nou, un erou nou. În centrul creației scriitoricești de astăzi se află omul simplu, făuritorul tuturor bunurilor. În al doilea rînd acest erou al literaturii noastre nu e rupt de ceea ce se petrece în celelalte republici frățești. De aici decurge o trăsătură foarte importantă: eroul literaturii armenice nu este strict local, cu o valoare de circulație redusă, ci e un om sovietic care aparține unei mari și unite familii frățești. Evident, asta nu înseamnă că dispăre specificul național. Dimpotrivă, acesta n-a cunoscut nicicînd o mai mare înflorire, nici cînd tradițiile milenare ale literaturii noastre n-au fost cultivate cu atita grijă.

Pașii, la început timizi și uneori chiar naivi, au devenit treptat tot mai siguri, iar astăzi ne putem mîndri cu opere care constituie succese incontestabile ale literaturii armenice. În ultima vreme au apărut câteva romane bune (și spre rușinea noastră, a bărbajilor, trebuie să spunem că în acest domeniu femeile ne-au luat-o înainte), și a fost, în sfîrșit, umplută lacuna de care suferea de vreo 10 ani literatura dramatică, prin realizarea unor

piese de certă valoare. Am în vedere romanele „Setea” de Anahit Saghianian, „Începutul verii” de Angelis Stepanian, piesa „Ultimele garoafe” și altele. În aceste lucrări sînt foarte vizibile cele două tendințe despre care vorbea tovarășul Markov.

— *Fiindcă tot sîntem la capitolul specificului național. v-am ruga, tovarășe Guliam, să ne vorbiți despre fenomenele atât de interesante care se observă în ultima vreme în viața literară uzbekă.*

HAMID GULIAM: — În primul rînd trebuie să spun că se scrie mai mult și mai bine. În ultimii ani au apărut peste 300 de cărți, dintre care 18 romane, într-un tiraj total de 6 milioane de exemplare. Firește, lucrările sînt inegale ca valoare, dar esențial e că toate se inspiră din actualitatea cea mai stringentă.

În al doilea rînd întrefinem legături foarte strînse cu literaturile celorlalte popoare sovietice. Acordăm o mare importanță acestei probleme, deoarece principiul leninist

al prieteniei popoarelor sovietice stă la baza întregii noastre vieți. Astfel, într-o perioadă destul de scurtă, am organizat patru săptămîni ale literaturilor frățești — rusă, ucraineană, tadjikă și azerbaidjană. Ce urmărim prin aceste manifestări? Să ne cunoaștem mai bine, să ne întîlnim cu confracții noștri pe un teren concret de lucru, spre a discuta probleme care ne interesează pe toți, legate de măiestrie, de traduceri, să scriem mai mult unul despre alții. Poeții Evtușenko și Smeliakov care au fost receni la noi au scris cicluri de versuri foarte izbutite despre Uzbekistan. Dar asta nu-i încă totul. Mai dorim să realizăm opere comune despre viața popoarelor noastre. Așa s-a ajuns la ideea filmului uzbeko-tadjik despre hidrocentrala „Prietenia popoarelor” construită la hotarul dintre republicile noastre.

În sfîrșit, încă un fenomen despre care vreau să vorbesc este consolidarea legăturilor dintre Orientul sovietic și cel străin. De altminteri trebuie să arăt că această problemă îi preocupă pe toți scriitorii sovietici, nu numai pe noi cei din Uzbekistan. În octombrie 1958 a avut loc conferința scriitorilor din țările Asiei și Africii, care a marcat un moment important în viața literară a popoarelor reprezentate. Nu ne-am limitat la cadrul strict al conferinței, căci aceasta nu a fost un scop în sine, ci am folosit prilejul spre a strînge relațiile de prietenie. În Uzbekistan se traduc cărți din peste 40 de țări asiatice și africane. Iar cărțile noastre sînt traduse în limbile altor popoare orientale. Cunoaștem acum literatură de a căror existență nici nu știam încă acum 2—3 ani. Aceste măsuri au o mare însemnătate politică și artistică. Sîntem mai buni prieteni, învățăm unii de la alții măiestria, ne îmbogățim reciproc patrimoniul cultural.

— *Tovarășul Guliam a abordat o problemă foarte importantă: dezvoltarea relațiilor internaționale ale scriitorilor sovietici. Am dori unele complețiuni.*

GHEORGHI MARKOV: — Cercul relațiilor noastre internaționale se lărgeste mereu. Scriitorii noștri călătoresc mult în străinătate, avînd astfel puțința pe de o parte să facă cunoscute în cele mai îndepărtate colțuri de lume viața și literatura Uniunii Sovietice, iar pe de altă parte să popularizeze în rîndul oamenilor sovietici realitățile țărilor vizitate. Hamid Guliam a arătat adineauri pe bună dreptate că încă acum 2—3 ani erau literaturi de care nu știam nimic. Azi, însă, nu-i de fel o raritate să întîlnești la noi scriitori din Ceylon sau orice altă țară, ori să întîlnești scriitori de-ai noștri în Chile, Guineea, Ghana s.a.m.d.

Pe aceeași linie a consolidării unor relații internaționale prietenești un rol foarte important îl joacă traducerea. La noi se traduce un număr cu adevărat uriaș de cărți din literatura altor popoare. E o treabă de care se ocupă oameni calificați, reviste specializate, Editura de stat pentru literatură, Editura de literatură pentru copii...

HAMID GULIAM: — Editurile din republicile frățești.

— *Se spune că nu există limbă pe glob care să nu-și aibă cunoscători la Leningrad. Așa este, tovarășe Kapița? Și în general ce ne puteți spune despre Leningrad, a doua capitală a literaturii sovietice?*

PIOTR KAPIȚA: — Leningradul este un oraș cu caracteristicile lui. A fost cîndva capitala țării, leagănul literaturii clasice ruse. La Petersburg au scris Pușkin, Gogol, Dostoievski. De aici și atitudinea plină de seriozitate și simț de răspundere față de literatură, care a devenit o tradiție a orașului nostru. În filiala leningrădeană a Uniunii Scriitorilor se intră destul de greu. În paranteză fie spus, o seamă de tineri scriitori se mai necăjesc din pricina asta. Dar oricum, primirea în Unune trebuie să fie bine justificată. Tematica scrierilor leningrădeni își are și ea caracteristicile ei. La Leningrad sînt mulți scriitori care abordează teme istorice. Ceea ce-i de înțeles, dacă ținem seama de marele număr de muzee, biblioteci, instituții speciale, vestigii istorice. La Leningrad a scris Alexei Tolstoi despre Petru I, aici și-au scris romanele istorice Șişkov și octogenara Olga Forș. Scriitorii tineri continuă această tradiție. Revoluția din Octombrie este una din temele dominante ale creațiilor literare din orașul care a fost leagănul acestei revoluții.

Vorbești mai sus de traduceri. Într-adevăr, la Leningrad există un detașament puternic de traducători foarte calificați, străluciți (spun asta fără teamă că exagerez) din toate limbile — începînd cu franceza sau engleza și sfîrșind cu limbi pe care le vorbește doar 2—3000 de oameni sau chiar și mai puțini. Este foarte adevărat că nu există limbă care să nu-și aibă cunoscătorii ei la Leningrad.

Mi se pare fericită formularea „Leningrad, a doua capitală a literaturii sovietice”. Da, așa este. Leningradul vine îndată după Moscova. Avem o organizație scriitoricească foarte puternică, o viață literară intensă. La Leningrad trăiesc Vera Panova, Iuri Gherman, Olga Bergholtz, Vera Kellinskaia, Alexandr Prokofiev, Daniil Granin și mulți alții.

— *În ultima vreme și în Siberia au crescut foarte mult forțele scriitoricești. Siberia de azi pătrunde tot mai mult în literatură. Tovarășe Markov, ca siberian vă rugăm să vă spuneti cuvîntul.*

GHEORGHI MARKOV: — Siberia a devenit un avanpost al construirii comunismului. Cele mai mari investiții ale septenului merg spre răsăritul Uniunii Sovietice — Siberia și Kazahstan. Așa încît e firesc ca Siberia să atragă și atenția scriitorilor. Chiar și cei mai cunoscuți scriitori își aduc acum omagiul — ca să zic așa — colosului alb. Alexandr Tvardovski a scris romanul „Dincolo de zare” și un ciclu de reportaje despre Siberia, Boris Polevoi la fel. Iar noi, scriitorii de origină siberiană am făcut și noi cite ceva. Mihail Bubenov a scris „Stepa vulturilor”, eu am terminat recent romanul „Sarea pămîntului”. Dar esențial e că în Siberia crește forțe proprii. Scriitorii vîrstnici își desăvîrșesc măiestria, detașamentul scriitorilor tineri crește mereu. Dacă ar fi să folosesc o imagine, Siberia este un imens cîmp pe care se desfășoară o intensă activitate creatoare, un cîmp care atrage ca un magnet atenția scriitorilor de pretutindeni.

Iulia Scutaru

Povestea cămilei albastre

Cineva a definit aceste îndepărtate ținuturi, din punct de vedere fizic, ca o sinteză a luminii și stepei. Caracterizarea mi se pare demnă de reținut și am reflectat îndelung asupra ei în valea riului Ciu. La amiază, lumina pare fluidă aici, cade ca o ploaie orbitoare și albă, albă și tăcută, peste toată stepa. Cerul kazahului nu cunoaște negura posomorită și cu atât mai puțin furtunile dramatice. Rareori, nori apatici și immobili dormitează la orizont ca un cîrd de cămile ostentive de drum. Cerul kazahului e înalt și aproape veșnic senin. De aceea și umbrele sînt mai nete aici, dialogul lor cu lumina mai răspicat. Doar cînd coboară amurgul în spațiile vaste ale stepei, contururile se mai indulcesc și privirea se odihnește după ce a fost asediată de atîta lumină.

Intr-un asemenea amurg de mătase am aflat de la un kazah povestea riului Ciu și a unor pămînturi întinse cît zarea, și dincolo de zare, pe care creșteau doar saxaulii. Saxaulul e arbustul pustiului. De obicei scund, cu tulpină de cenușă, aspră, ruinal de sete, ca un strigăt zdrobit în nisipul arzător. Mi s-a spus însă că arbustul acesta învinge arșiți cumplite cu o încăpăținare care greu se lasă răpusă. Își trimite rădăcinile pînă la 25 de metri adîncime să caute un fir de umezeală. Sub scoarță lemnul stringe pumnii, se împietrește, concentrat parcă într-o violență crispă, ascunzînd de incendii din aer fiorul slab de sevă care tremură prin el. Și așa poate ajunge într-o mie de ani să crească în grosime cît un fag din munți. Cînd vin oamenii să-l taie, se rupe muchea securii în lemnul lui. Intr-atît i-a încleștat fibra dorul de viață!

Saxaulul, arbustul pustiului, era așa dar singurul semn de viață pe pămînturi întinse cît zarea, și dincolo de zare, în valea riului Ciu... Pare ciudat... Cuvîntul „vale” solicită asociativ cuvîntul „fertilitate”... Și totuși... Dar iată povestea riului Ciu, pe care kazahii și kirghizii l-au numit în vechime „cămila albastră”...

În munți, riul are o tinerețe orgolioasă. Izvoarele se zbat pătimașe între stînci, grăbite să scape din captivitatea pietrei. Amețite de forfotă și zburcium, apele intră în stepa largă și curînd uită neastîmpărul care le-a răzvrătit tinerețea. Se reculeg, scrutează îngîndurate adîncimile stepei și trec aplecate sub maluri, presîmțindu-și parcă dintr-o dată bătrînețea și moartea în acele spații tăcute.

Ciu nu mai are acum de ce să se teamă. Dar își aduce poate aminte că acolo l-au așteptat bătrînețea și moartea în atîtea veri, secole de-a-rîndul.

...Arșița îi seca puterea picătură cu picătură. Pămînturile ardeau și din cerul senin, rareori cu nori apatici și immobili, nu cădeau ploii care să le stingă setea. Apa riului devenea somnolentă și Ciu semana atunci cu o cămilă rătăcită prin nisipuri, pe care o dureau picioarele și abia se putea țîri înainte... Cămila albastră... Ciu se apleca și mai mult sub maluri, copleșit de trudă și de adîncă singurătate. Se subția, prelingîndu-se, încet, ca o lacrimă pe obrazul imens și uscat al acelor pămînturi. Apoi își despletia ultimele șuvițe de apă peste miul gălbui și se culca în albie sub aerul incins.

Cămila albastră se pregătea să moară între nisipuri... Iar pe întinderi mari, în jur, tresăreau turburați saxaulii. Numai ei puteau învinge acolo în țărîna înăbușită de arsură... De sute de ani tot căuta cămila albastră să străbată pustiul. Intra în stepă robustă, dar în fiecare vară străduința de a ajunge la oaza de ape din Isik-Kul se irosea în ceața galbenă a nisipurilor prin care Ciu înainta cu ezitări tot mai mari transformîndu-se în incertitudine...

În amurgul acela de mătase, cum numai în stepa aceasta după o zi cu reverberații orbitoare de lumină am întîlnit, kazahul care mi-a povestit cele notate mai sus, mi-a explicat cu date exacte cum s-a schimbat destinul „cămilei albastre”... Era toamnă tîrzie și prin umbra difuză a serii se vedeau pînă departe pămînturi răscolite de tractoare.

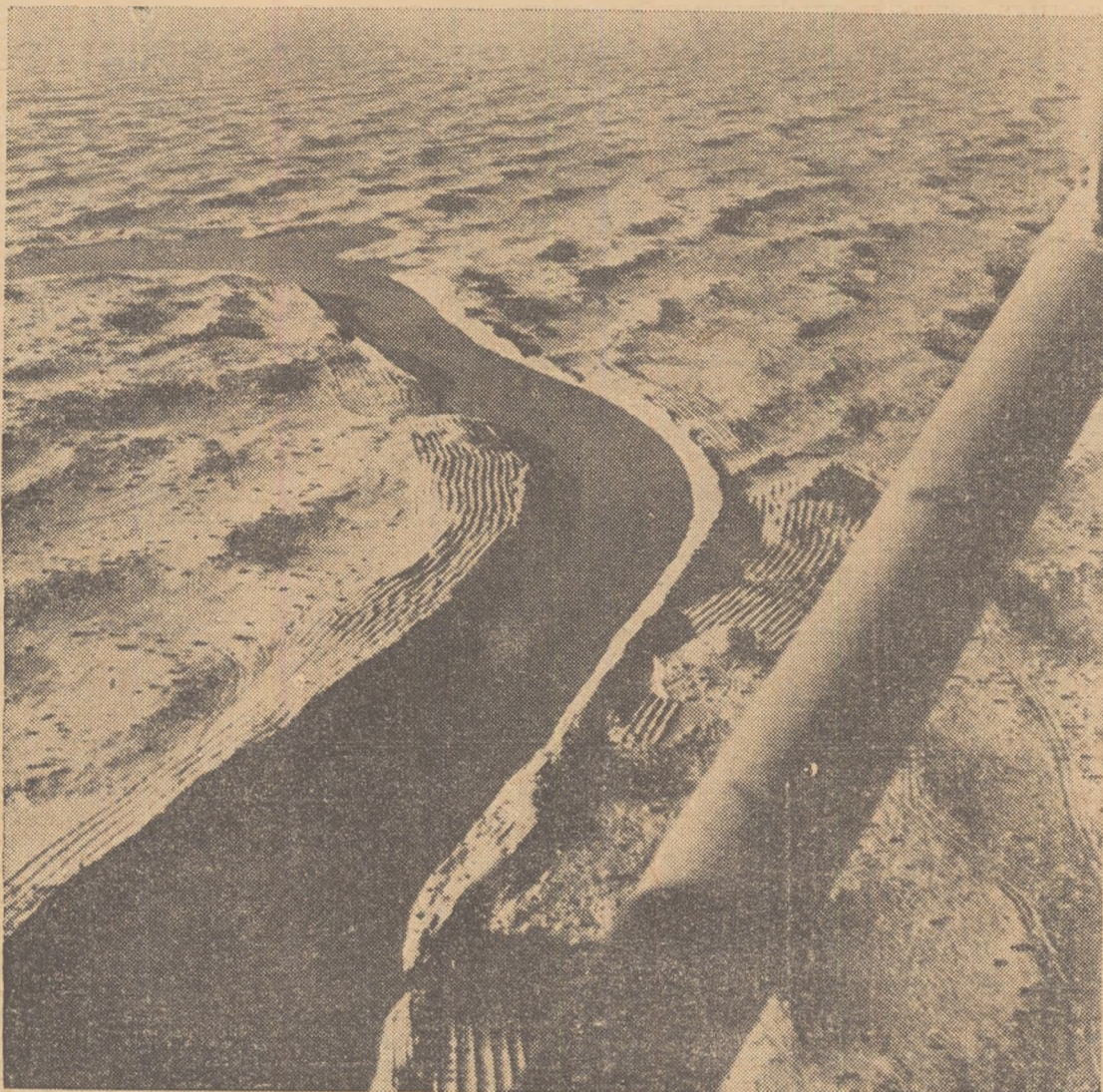
...De cîțiva ani au fost tăiați aici saxaulii. Arbustul pustiului a dispărut. Și tot de atunci cămila albastră a putut ajunge și vara la limanul din Isik-Kul. Istoria riului așa cum s-a repetat de veacuri, au schimbat-o kazahii și kirghizii, care au construit împreună, în munți, un mare lac de acumulare. A fost creat un bazin uriaș în care la picioarele stîncilor se adună o cantitate fabuloasă de apă: un miliard și jumătate de metri cubi. Intreagă această cantitate stă captivă între pereții de beton și piatră trei anotimpuri: toamna, iarna și primăvara. Iar vara, cînd peste stepă lișie vinturi uscate și fierbinți, această energie din lacul Ortoko e eliberată pe măsura necesară. Apa adunată în munți vine atunci ca o transfuzie impetuoasă de sînge în trupul vlăguit al riului. Ciu întinerește iar, amintindu-și îndrăzneala de la izvoare și-și taie sigur și calm drumul spre sud.

Modificarea istoriei riului a însemnat modificarea întregului peisaj, integrarea unor mari suprafețe de pămînt în agricultură, în fertilitate. Cu ajutorul lui Ciu se asigură acum irigația pe mii și mii de hectare. Fără irigație, aceste întinderi ar fi rămas sterile, pustii. Ceea ce au înfăptuit kazahii și kirghizii împreună aici se aseamănă cu ceea ce s-a făcut în Stepa Flămîndă, pe valea Narinului și în alte ținuturi pe care puterea sovietică le-a smuls de sub spectrul secetei dăruindu-le rodniceii.

Aș putea spune că s-a săvîrșit o rotație de 180 de grade în geografia acestor locuri. Imaginați-vă sute de mii de hectare nisipoase și tulburi pe care creșteau doar arbuști cu tulpină de cenușă, aspră, și cu fibra crispată sub scoarță, saxaulii. Și iată replica: aceleași imense întinderi acoperite cu culturi de sfeclă de zahăr și de bumbac. Riul trece, de astădată mereu ca o certitudine printre aceste cîmpuri; și pe canalele de irigație, odată cu apa, înaintează povestea viitoarelor recolte... Confruntarea e nu numai peisagistică, economică. E mai ales de ordin istoric. O confruntare între trecut și realitățile epocii sovietice...

Aceasta e povestea simbolică a riului Ciu și a unor pămînturi pe care creșteau doar saxaulii...

Octavian Paler

În deșertul Karakumi a venit apa

P. A. Ponomarev, căpitanul spărgătorului de gheață atomică „Lenin” pe puntea vasului.

Un oraș glorios : NARVA

Străzi înguste; trotuare pavate cu plăci albe; felinare cu gaz la intrări; acoperișuri ascuțite de fișă și porumbel care au invadat totul — scuarurile, parcurile, bulevardele. Iar la marginea orașului, pe o limbă înverzită de pămînt înconjurată de un riu larg și involburat — corpurile fabricii „Krenholmskaia manufaktura”, vestită în întreaga Europă. Așa arăta Narva după război, bătrînul oraș de pe malul riului cu același nume.

Grămezi de pietre sfîrlecate, străzi desfundate, schelete negre de clădiri, nici o casă întreagă, nici un copac întreg. Ruine în loc de oraș. Ruine sinistre pe limba înverzită de pămînt a fabricii „Krenholmskaia manufaktura”. Așa arăta Narva după război. Părea că în istoria seculară a orașului a fost scrisă ultima pagină...

Ultima pagină? Trebuie să vii astăzi pe malul însoțit al Narvei pentru a vedea cum a știut să reziste acest oraș glorios, oraș renăscut din cenușă la o viață nouă. Azi găsești tot ce caracterizează o așezare de secole. Case frumoase, teatre, cluburi, biblioteci, hoteluri, magazine, restaurante, ateliere, cafenele și cofetării, stadioane.

În corpurile refăcute ale combinatului „Krenholmskaia manufaktura” cîntă iarăși monoton mașinile de filat. Evident — sînt mașini noi. Căci uriașul combinat, reardus la viață, este înzestrat cu tehnica cea mai modernă.

Intreaga țară l-a ajutat pe gigantul din Narva să se pună pe picioare. Leningradul, Tașkentul, Penza, Tula, Klimovo au trimis mașini și utilaje de cel mai nou tip. Azi fabricile combinatului Krenholm dau o producție mult mai mare decît în trecut. S-a lărgit considerabil și sortimentul produselor.

Pe insulița lui, Krenholmul s-a dezvoltat ca un oraș de sine stătător. Străzi cu desăvîrșire noi, locuințe pentru muncitorii combinatului, magazine, parc. Foarte mulți muncitori își construiesc locuințele individuale. Anul trecut, comitetul executiv al orașului Narva a repartizat în acest scop 300 de parcele.

Narva liesuu... Faima acestei localități a trecut de mult granițele Estoniei. Plaja excelentă, pădurea aromitoare de pini, care se întinde pe zece kilometri de-a lungul țărmului mării, atrag mii de oameni. Cîndva această stațiune era accesibilă doar pentru burghesia estonă și străină. Narva liesuu este și azi tot stațiune de odihnă. Dar alții își petrec aici concediul: oameni ai muncii veniți din toate colțurile Estoniei. Aproape 300 de muncitori din Narva și-au construit aici case proprii.

La Narva liesuu a luat ființă o tabără de pionieri și case de odihnă pentru copii de vîrstă preșcolară.

Riul Narva trece și el printr-o perioadă de mari transformări. În 1894 inginerul rus Dobrotvorski a întocmit un proiect de construire a unei hidrocentrale cu o capacitate de 32.400 kilowați. Dar proiectul n-a putut fi transpus în viață. În 1922 guvernul burghez al Estoniei a pus în circulație alt proiect care prevedea o capacitate de 52.000 kilowați. După care au urmat altele, cu cifre tot mai pretențioase. Dar proiectele au rămas simple proiecte. În Estonia burgheză nu s-au găsit mijloacele necesare pentru realizarea hidrocentralei. De altfel nu s-ar fi găsit nici consumatori pentru o cantitate așa de mare de energie.

Înfăptuirea vechiului plan a devenit posibilă abia sub puterea sovietică. În anul 1955, hidrocentrale de pe Narva și-a înscris numele pe lista celor mai mari șantiere ale țării.

Vechiul vis al poporului a prins viață. Capacitatea unui singur agregat al hidrocentralei întrece cu mult capacitatea celor 25 de instalații hidraulice care funcționau în anul 1948 pe Narva.

Dar pe malul drept al riului nu se înalță numai construcțiile hidrocentralei. Aici a crescut un oraș nou, în care locuiesc energeticienii. În felul acesta, Narva, socotită dintotdeauna un centru al textiliștilor, a devenit acum și un centru al energeticienilor.

T. Tomberg

Se montează o linie de înaltă tensiune

Pedagogii electronici

Unui elev de clasa a zecea nu-i e de fel ușor să-și inchipue o figură geometrică plecând de la imaginea desenată pe tabla plană. Dar dacă ar privi prin stereoscop două prisme desenate pe tablă elevul ar avea impresia că ele sînt „suspendate” în aer. Stereoscopia deschide astfel perspective ademenitoare pentru profesorii de geometrie, geografie și biologie.

La prima Conferință unională pentru folosirea mijloacelor tehnice în procesul de învățămînt a fost prezentat și un magnetofon universal. Cu ajutorul lui, studentul poate asculta un text într-o curată limbă engleză. După care profesorul controlează răspunsul studentului. Atît întrebările cît și răspunsurile sînt înregistrate pe bandă. Înainte, studenții care învățau limbi străine erau examinați săptămînal, timp de aproximativ o jumătate de oră. Acum, studentul conversează în engleză sau franceză cîte șase-opt ore pe săptămîna. Iar profesorul controlează răspunsurile după banda de magnetofon.

La aceeași Conferință a fost făcută o comunicare despre mașinile care pre-

dau lecții și controlează felul cum acestea sînt însușite de către elevi. Elevii care studiază pianul, de pildă, pot primi lecțiile sub formă de benzi de magnetofon pe care le introduc într-o mașină specială. Mașina le îngăduie să audă și, totodată, să „vadă” sunetul. Deasupra claviaturii apar semnale luminoase, iar un dispozitiv indicator arată intensitatea și durata sunetului. Mecanismul controlează precizia interpretării și înregistrează orice greșeală. Instalația este realizată pe principiul mașinilor electronice de calcul, care permit compararea informațiilor primite.

Evident, noile mașini nu-i vor înlocui pe profesori în procesul de învățămînt. Ele îi vor ajuta, însă, scutindu-i de o serie de operații mecanice. În pedagogie apare așa dar o ramură nouă: metodică folosirii mijloacelor tehnice. Conferința amintită a arătat că această ramură s-a și născut și și-a cîștigat dreptul la viață.

G. Z.

Cancerul poate fi tratat cu medicamente?

O întrebare la care răspunde președintele Academiei de Științe Medicale a U.R.S.S.

Tratamentul cancerului cu medicamente a intrat în practica medicală de-abia în deceniul al patrulea al veacului nostru. Această nouă direcție de cercetare a oncologiei nu a obținut pînă în prezent rezultate însemnate. Cu toate acestea, datele dobîndite în mai puțin de 20 de ani de lucru ne permit să afirmăm că tratamentul cancerului cu medicamente are mari perspective.

Telul principal al cercetărilor în domeniul chimioterapiei tumorilor canceroase este îndreptat spre aflarea preparatelor medicamentoase cu acțiune selectivă asupra tumorilor.

Înainte de a vorbi despre mijloacele actuale de care dispune chimioterapia cancerului, e necesar să arătăm că sub denumirea de „cancer” sînt cunoscute un șir de maladii ce se manifestă prin tumori. Au fost depistate zeci de forme ale tumorilor canceroase. Pe lîngă trăsăturile comune, între ele există și numeroase deosebiri esențiale. Dacă ținem seama de cele spuse mai sus, putem considera oare îndreptățită întrebarea formulată astfel: cînd se va descoperi un medicament împotriva cancerului? Răspunsul este negativ. Nu se poate obține un preparat universal pentru tratarea oricărei forme de cancer, în diferitele stadii de dezvoltării sale. Chimioterapia cancerului dovedește că fiecare din mijloacele existente poate influența numai asupra uneia dintre formele de cancer și nu are nici o influență asupra celorlalte, chiar atunci cînd formele bolii sînt foarte apropiate.

Cum se face tratamentul tumorilor canceroase cu medicamente?

Preparatele pe bază de hormoni se folosesc în cazuri relativ limitate. Cu ele se tratează tumorile glandelor mamare la femei și ale prostatelor la bărbați. Hormonoterapia nu este, totuși, decît o metodă suplimentară de tratament, folosită paralel cu intervenția chirurgicală sau cu sedințele de raze.

Principalele mijloace chimioterapeutice anticanceroase sînt preparatele sintetice din grupul cloretilaminelor și etilenaminei, precum și preparatele naturale obținute din plante și cîteva dintre antibiotice.

În toate țările, bolile provocate de tumorile sistemului limfatic se tratează cu ajutorul preparatelor din grupul cloretilaminelor. În Uniunea Sovietică, se folosesc preparatele indigene de aceeași proveniență. Sarcilizina, unul din cele mai eficiente preparate anticanceroase, a fost realizată la Institutul de oncologie în anul 1953. Preparatul este o combinație complexă de cloretilamină cu unul din aminoacizii care participă la procesele ce au loc în tumoare. Aminoacidul este inclus în compoziția albuminei din tumoare. Cu acest preparat o nouă substanță — cloretilamina, care distruge tumoarea chiar din interiorul ei.

Laboratorul condus de profesorul L. F. Larionov, care a realizat, în colaborare cu un grup de chimiști, preparatul amintit, lucrează, în clipa de față, la alte medicamente anticanceroase asemănătoare. Experiențele pe animale au arătat că acest preparat se deosebește fundamental de celelalte cunoscute pînă astăzi, din aceeași grupă. Se pare că noile medicamente vor putea influența evoluția acelor tumori pentru care nu existau pînă acum mijloace de tratament chimioterapeutic.

În Uniunea Sovietică se produce și a fost introdus în practică preparatul denumit Tio-T.E.F.. El exercită o acțiune curativă asupra tumorilor ovarelor și asupra unora dintre metastazele cancerului glandei mamare.

Pentru tratamentul cancerului de piele se folosește cu succes preparatul sovietic omnia, obținut din brîndușă de toamnă. În prezent, la clinica Institutului de oncologie se lucrează la aproximativ zece medicamente în compoziția cărora intră atît mijloace sintetice, cît și substanțe de natură vegetală și antibiotice. Deocamdată, este prematur să vorbim mai amănunțit despre aceste preparate. Sperăm, totuși, că unele din ele vor fi folosite practicile medicale.

Din cele arătate mai sus rezultă că, pînă acum, mijloacele chimioterapeutice sînt utilizate în tratamentul unui mic număr de tumori canceroase. Cu alte cuvinte, au fost găsite preparate eficiente numai pentru un număr redus de tumori. Cu toate acestea, faptul că medicamentele pot fi folosite cu succes în tratamentul unor tumori maligne arată că, în principiu, chimioterapia cancerului are perspective mari.

Experiența a dovedit că preparatele chimice existente au o influență mai mare asupra metastazelor și mult mai slabă asupra tumorii inițiale. De aceea, considerăm foarte utilă folosirea concomitentă a intervențiilor chirurgicale asupra tumorilor inițiale cu chimioterapia metastazelor. Experiențele ne arată, de asemenea, că chimioterapia este cu atît mai eficace cu cît este mai redusă suprafața tumorii. Un argument în plus pentru imbinarea chimioterapiei cu chirurgia. Tumoarea rămasă după intervenția operatorie, poate fi tratată mai eficient cu medicamente. Pe de altă parte, chimioterapia preventivă preoperatorie face posibilă intervenția chirurgicală chiar în acele cazuri în care, altfel, tumoarea n-ar mai putea fi extirpată. Putem deci presupune că pe măsură ce vor apărea noi preparate chimioterapeutice care să influențeze asupra diferitelor forme de tumori, posibilitățile de intervenție chirurgicală vor deveni tot mai mari.

Pe măsură ce se vor găsi noi medicamente se va extinde și posibilitatea de a trata tumorile canceroase prin imbinarea metodelor chirurgicale cu cele chimioterapeutice.

N. Blohin

președintele Academiei de Științe Medicale a U.R.S.S.

AUTOBUZUL PLUTITOR

În cursul acestui an, echipajul motonavei fluviale cu aripi „Racheta” va sărbători împlinirea primului milion de kilometri parcurși pe Volga. Odată cu deschiderea noului sezon de navigație, în urma excelentelor performanțe realizate, navele de acest tip, adevărate autobuse plutitoare înzestrate cu aripi subacvatice care le asigură o viteză mult superioară navelor obișnuite vor începe să circule și pe alte căi fluviale ale Uniunii Sovietice.

Toamna trecută, constructorii „Rachetei” muncitori și tehnicienii de la uzina „Krasnoe Sormovo” au lansat la apă un nou tip de motonavă cu aripi, mai perfecționat, cu 150 de locuri. Nava, care poartă numele de „Meteor” întrece în capacitate confort și calitate hidrodinamică navele similare construite în Europa apuseană care nu au decît o capacitate de 115 locuri.

În noiembrie trecut, „Meteor” a efectuat o primă cursă de probă de la Gorki pe Volga pînă la Feodosia, port la Marea Neagră. Cu acest prilej nava, construită în întregime din duraluminium, s-a comportat conform prevederilor, înfruntînd cu succes nu numai valurile Mării de Azov dar și pe cele mai agitate ale Mării Negre. „Meteor” va porni în primele curse regulate chiar din primăvara aceasta.

În prezent constructorii de nave de la „Krasnoe Sormovo” lucrează la construirea unei nave cu aripi subacvatice și mai puternice denumită „Sputnik”. Nava va avea o capacitate de 300 de locuri și va desfășura o viteză de 100 de kilometri pe oră.

Produse alimentare vitaminizate

La Institutul de cercetări alimentare al Academiei de Științe Medicale a U.R.S.S. a fost elaborată o metodă de vitaminizare a zahărului, pitnei și laptelui. În cursul acestui an fabricile de zahăr și combinatele de conservare a laptelui își vor trata produsele cu vitamina C.

Din făină tratată cu vitamine se va fabrica piine, precum și diferite produse de patiserie.

O tosilă de acum 10.000 de ani

Cu prilejul unor sonde executate în centrul insulei Aion, situată dincolo de Cercul Polar, o expediție geografică sovietică a descoperit în masivul de gheață la o

adîncime de 25 metri, scheletul unui mamut. Dezgropîndu-l, s-a constatat că nu se păstraseră numai colții, craniul, vertebrele și coastele, ci chiar ligamentele și părul animalului.

După părerea specialiștilor, scheletul mamutului a zăcut în „mormîntul” de gheață timp de aproximativ zece milenii.

Ecran din hîrtie de calc

În mod obișnuit, ecranele se confecționează din kapron mătăse, sticlă mată și alte materiale de acest fel. Un

microscop

grup de cercetători sovietici a întocmit aceste materiale cu hîrtie de calc, de pe care au spălat emulsia. S-a obținut astfel o imagine mai clară decît pe ecranele obișnuite. Pe ecranul din hîrtie de calc se proiectează cu rezultate bune mai ales filmele tehnice.

Plăci de sticlă

La fabrica de sticlă „Dzerjinski” a început producția de plăci de sticlă pentru finisarea camerelor de bale. Plăcile de sticlă de diferite culori se fabrică din deseurile de sticlă. În 24 de

ore fabrica produce 300 metri pătrați de plăci.

Mecanisme pentru presiuni și temperaturi înalte

La uzina „Lenneftekip” din Leningrad, a început fabricarea reguletoarelor și a măsurătorilor pneumatice de presiune și nivel. Aceste dispozitive măsoară nivelul lichidului și totodată deschid și închid supapele speciale ale velilor prin care petrolul pătrunde în cisterne. Aparatele funcționează la presiuni pînă la 300 de atmosfere și la temperaturi cuprinse între minus 160 și plus 450 grade. Prevăzute cu dispozitive speciale ele pot efectua măsurători de la o distanță de 50 de metri.

Correspondența unei actrițe

— Sînt actori predestinați să fie Hamlet sau Iago, iar tu, Nelli, ești născută pentru rolul „Frumoasei” din legendele noastre rusești...

Așa obișnuiau s-o tachineze colegii pe Nelli Mișkova, recitindu-i din vechile biline povestea fetei cu părul de aur pe care voinicul plecat la vîntoare o înfilnește în adîncul codrilor...

Pe atunci era studentă în anul întîi la școala-studio de pe lîngă teatrul „Vahtangov” și voia să intruchipeze pe scenă eroinele tragediilor shakespeareiene și, negreșit, pe Anna Karenina, marea ei pasiune. I-a fost dat s-și înfăptuiască multe vise încă în anii studenției. A interpretat rînd pe rînd pe Cordelia și Julietta, pe Ofelia și Desdemona. Anna Karenina a rămas însă și astăzi pentru ea rolul cel mare. În schimb, confirmînd aprecierile colegilor, fata cu părul de aur și ochi visători, a devenit „frumoasa din poveste”, eroina cîtorva filme inspirate de cunoscute basme rusești. În filmul „Sadko”, Nelli a interpretat rolul Ilmenei, fiica împăratului mării, cea care de dragul unui muritor e gata să renunțe la puterea ei supranaturală. În filmul următor, „Iliia Muromet”, Mișkova a jost Vasilișa, nevasta bunului și viteazului bogatir.

Dar actrița se simțea tot mai mult atrasă de tematica contemporană. Cîtea cu pasiune noile scenarii publicate în reviste, urmîrea discuțiile despre reflectarea faptelor și eroilor timpului nostru în literatură și artă. De aceea, cînd tînărul regizor Lev Kulidjanov i-a oferit unul din principalele roluri feminine în filmul „Casa în care locuiesc”, Nelli a acceptat cu bucurie. În acest film, figura Lidei, soția geologului Kașirin se reliefează puternic. Personajul interpretat de Mișkova are o viață interioară zbuciumată. Lida e sfișiată de neliniște, de îndoieli și contradicții, dar e un om cinstit care își caută drumul în viață.

Tînăra actriță primește numeroase scrisori din toate colțurile Uniunii Sovietice și din străinătate. Ea citește scrisorile cu atenție și caută să răspundă cît mai prompt fiecăreia. Intr-un raft special. Mișkova păstrează corespondența primită după prezentarea filmului „Casa în care locuiesc”. De acest raft nu are voie să se atingă nimeni, nici chiar bătețelul ei în vîrstă de patru ani, care de altfel e stăpîn absolut pe toată casa. Ce este deosebit în această corespondență? Poate pur și simplu faptul că de data aceasta, spectatorii i-au scris actriței nu numai ca unei interprete talentate pe care o apreciază, ci ca unei adevărate prietene. Mulți dintre autorii scrisorilor o identifică pe Nelli cu eroina din film. Unii își exprimă deci înțelegerea față de comportarea ei, alții o condamnă că n-a știut să lupte pentru a-și apăra fericirea. Dar cel mai mult a emoționat-o pe Mișkova încrederea cu care i s-au adresat de astă dată atîția oameni necunoscuți, care i-au împărțit gîndurile ce-i frămîntă, i-au vorbit cu sinceritate, i-au cerut sfatul. Pentru o tînăra actriță acest lucru înseamnă desigur foarte mult, iar Nelli știe să prețuiască încrederea spectatorilor.

Evident, cariera artistică a Mișkovei se află abia la început. E însă un început promițător, așa cum o confirmă și noul ei film „Căpitan de rangul întîi”, realizat de studiourile estone.

M. C.

Nelli Mișkova într-un rol mai puțin cunoscut spectatorilor, acela de mamă

Filmul

REFLECTOR

În fiecare an, revistele franceze „Cinemonde”, „Film-France” și ziarul „Le Figaro” organizează o anchetă în rîndul cineaștilor solicitîndu-i să răspundă la tradiționala întrebare: „Care este cel mai bun actor de film, care este cel mai bun regizor?” Actorului și regizorului care întrunesc cel mai mare număr de voturi, juriul celor trei reviste le conferă premiul „Victoria”.

La recenta anchetă a publicațiilor franceze, spectatorii și-au exprimat preferința pentru actrița sovietică Tatiana Samoilova și regizorul Mihail Kalatozov. O nouă distincție în palmaresul regizorului și protagonistei filmului „Zboară cocorii”.

La Paris și-a încheiat lucrările plenara conducerii Asociației internaționale a filmului științific. S-a adoptat hotărîrea organizării celui de al XIV-lea Congres internațional și a unui Festival internațional al filmului științific, care își vor desfășura lucrările la Praga, între 18-27 septembrie a.c. La Festival vor fi prezentate producții ale studiourilor științifice din 30 de țări.

După terminarea filmului — „Coșofana hooță”, în care intruchipează interesantul personaj al Anettei, Zinaida Kirienko și-a reluat activitatea la teatrul „Pușkin” din Moscova.

Actrița a declarat că își dorește foarte mult rolul Katiușei Maslova, într-o ecranizare a „Invierii” lui Lev Tolstoi.

Regizorului Mark Donskoi i se datorează mai multe ecranizări după operele lui Maxim Gorki, printre care „Copilăria”, „La stăpîni”, „Universitățile mele”, „Mama”. Ultimul său film este tot o transpunere cinematografică a unui roman gorkian — „Foma Gordeev”.

În clișeu: o scenă din film.

Ancheta noastră

La ce lucrează cineaștii sovietici

ELINA BISTRITKAIA: Noua mea eroină este contesă italiană

Noua mea eroină este contesa italiană Pandora Montezi, din filmul regizorului Grigori Alexandrov „Suvenir din Rusia”. Ca și ceilalți străini din grupul ei de turiști, Pandora vine în U.R.S.S. cu o serie de păreri absurde. Contactul cu realitatea sovietică, cu oamenii sovietici îi spulberă însă prejudecățile.

Trebuie să mărturisesc că îmi dorec foarte mult, atît în teatru cît și în cinematografie, rolul unei femei sovietice contemporane, o femeie simplă, o muncitoare. Aceasta este, cred, dorința fiecărui actor de film, așa încît folosind versul lui Maiakovski, am putea spune că „Înima tinjește după o temă contemporană”.

Aș vrea să împărtășesc cititorilor puternica emoție pe care am încercat-o de curînd citînd scrisoarea pe care mi-au trimis-o locuitorii unei stații din tinutul Donului. Prietenii mei cazaci mă sfătuiau... să-mi schimb numele și să-l adopt de cel al eroinei din „Donul liniștit”: Axinia, căruia să-i adaug și un nume de familie — Donskaia, adică „de la Don”. Propunerea aceasta, venită din partea unor oameni simpli, am considerat-o drept cea mai înaltă prețuire a muncii și străduințelor mele de a realiza o imagine cît mai apropiată de cea a popularei eroine solohoviene, pe care am îndrăgît-o atît de mult.

ALEXANDR ZGURIDI: Filme despre mările și continentele Terrei

Problemele științifice sînt la ordinea zilei, ele preocupă tot mai mulți oameni. Iată de ce se bucură astăzi de o atît de mare popularitate filmele științifice și științifico-fantastice în care realitatea se imbină cu visurile îndrăznețe, ca în filmele „Drumul spre stele” și „Am fost satelit al Soarelui”, „Automate în Cosmos” și altele altele.

E într-adevăr pasionant asaltul lumilor interplanetare, dar nu trebuie să uităm totuși Pămîntul, leagăna noastră. În ce mă privește, mă număr printre cei ce îndrăgesc neșpus călătoriile pe mările și continentele Terrei. Nu de mult, împreună cu un grup de cineaști chinezi am întreprins o călătorie prin junglă. Rolul ei îl constituie filmul „Pe potecile junglei”, care înfățișează via-

ța pădurilor sălbatice, fauna lor atît de bizară. În momentul de față am început pregătirile pentru realizarea unui film amplu, care va urmări migrațiunea păsărilor. Turnarea va începe odată cu sosirea primăverii, cînd milioane de viețuitoare înaripate efectuează marele zbor spre țările nordice, își clădesc cuiburi, cresc o nouă generație.

Ne propunem să dezvoltăm spectatorilor legile care determină migrațiunea diferitelor specii de păsări, să le surprîdem viața, obiceiurile, să le urmăm apoi în viitoarea lor călătorie spre țările tropicale, unde își petrec iarna.

Ne vom strădui să realizăm un film viu, atrăgător, care să satisfacă exigențele spectatorilor.

Orchestra populară ladiikă

A. R. L. U. S.

A 42-a aniversare a Armatei Sovietice

Cu prilejul celei de a 42-a aniversări a Armatei și Flotei maritime militare sovietice, în toată țara au avut loc manifestări consacrate acestui eveniment. În București, în afară de Adunarea festivă care a avut loc marți 23 februarie a. c., în sala teatrului C.C.S., Consiliul orașenesc A. R. L. U. S. București în colaborare cu un număr de întreprinderi și instituții din Capitală a organizat manifestări închinare acestui eveniment. Printre acestea cităm o seară literară organizată la Teatrul Armatei cu concursul scriitorilor Nicolae Tăutu, Victor Tulbure, Dan Deșliu,

Mihu Dragomir, Al. Andrițoiu și Ion Brad urmată de montajul literar-artistic „Vasilii Tiorkin” și de prezentarea unor fragmente din piesele „De partea cealaltă” și „Lingă poarta Brandenburg”. Seri literare au mai avut loc și la casele de cultură ale tineretului din raioanele „I. V. Stalin”, „23 August” și „Gh. Gheorghiu-Dej”. Cu acest prilej au luat cuvântul scriitorii Ion Grecea, Haralamb Zincă, Cicerone Theodorescu și Victor Tulbure. Manifestările au fost urmate de prezentarea unor filme artistice inspirate din Marele Război pentru Apărarea Patriei.

Biblioteca centrală A.R.L.U.S.

Biblioteca centrală A.R.L.U.S. din Capitală, cu cele două secții ale ei: biblioteca de împrumut și biblioteca pentru copii e frecventată zilnic de sute de cititori, elevi și studenți, muncitori și funcționari, ingineri, profesori, militari.

Solicitare de cititori și nu numai de către aceștia, ci și de edituri, teatre, instituții și ministere, în vederea documentării sau a traducerii, sint indeosebi lucrările de tehnică, știință și ideologie. Plin de semnificație este și faptul că 70 la sută dintre cititorii bibliotecii de împrumut solicită aceste lucrări în original, adică în limba rusă.

Biblioteca centrală A.R.L.U.S. achiziționează cu regularitate toate publicațiile românești, precum și cărțile, revistele și ziarele sosite în țară din Uniunea Sovietică. Biblioteca întreține un fructuos schimb de publicații cu biblioteca „Saltikov-Șcedrin” din Leningrad, de la care, numai în cursul anului trecut, a primit peste 2.000 de titluri de cărți.

Dintre cărțile intrate în ultima săptămână în fondul bibliotecii — care în clipa de față atinge impresionanta cifră de 200.000 de volume și colecții cuprinzând 411 titluri de ziare și reviste în limba rusă și peste 250 în limba română, — reținem volumul 34 din culegerea de documente despre viața și activitatea lui V. I. Lenin, un manual de istorie modernă a țărilor occidentale pentru instituțiile pedagogice, volumele 8 și 9 din dicționarul limbii ruse literare moderne, Chirurgia stomatologică de A. Evdokimov și G. A. Vasiliev ș.a.

„Colțul prieteniei”

Cadrelor didactice și elevii școlii de 7 ani nr. 146 din București întrețin o strinsă corespondență cu școlile nr. 146 și 656 din Moscova, cu școlile medii nr. 7 și 26 din orașul siberian Zima și cu școala medie nr. 1 din Liena (R.S.S. Letonă).

Legăturile de prietenie cu elevii și profesorii sovietici nu se limitează, însă, numai la corespondență. Cu regularitate au loc schimburi de insignă și cravate pioni rești, de fotografii și cărți, timbre poștale și ilustrate. Cu darurile primite de la pionierii sovietici, pionierii români au organizat în cadrul școlii un colț al prieteniei. În afara obiectelor expuse, la „Colțul prieteniei” figurează și o hartă pe care sînt însemnate orașele sovietice cu care elevii școlii întrețin legături.

prof. Ana Ciucă
corespondent

UN EPISOD ZGUDUITOR DIN TIMPUL CELUI DE AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

Autorul acestor însemnări a reconstituit împrejurările în care, la începutul anului 1945, s-a produs una din cele mai dramatice evadări a unui grup de prizonieri de război sovietici din cîmplul lagăr hitlerist Mauthausen.

Mauthausen blocul nr. 20. Deținuții îl botezaseră „Isolier-Block”, deoarece de lagărul comun îl despărțeau ziduri înalte, de piatră. Majoritatea deținuților era formată din ofițeri și activiști de partid sovietici suspecți de activitate antifascistă în lagărele de prizonieri.

În noaptea de 2 spre 3 februarie 1945, prizonierii ruși au executat o evadare în masă, fără precedent prin îndrăzneala ei. Fasciștii au alarmat însă întreaga regiune, așa că evadații s-au văzut nevoiți să lupte zile și nopți la rînd împotriva haitelor S.S., S.A. și Volksturm, asmuțite pe urmele lor. Această luptă inegală a durat două săptămîni. În tot acest timp, mașinile au cărat fără conținere la crematoriul din Mauthausen mormane de cadavre mutilate.

Povestea evadării o aflasem mai dinainte de la faștii deținuți ai lagărului. În mod special am reținut afirmația că 19 dintre evadați ar fi reușit să scape. Ea se sprijinea pe spusele unui slujbaş oarecare de la comandatura din Mauthausen care, chipurile, ar fi asistat la o convorbire dintre comandantul lagărului și șeful unui detașament S.S.

Am început cercetările, dar fără nici un rezultat, cînd, în sfîrșit, mi-a sosit o scrisoare trimisă de Stanislav Keisler, funcționar la căile ferate cehoslovace.

La data evadării — scria el — s-a nimerit să lucrez în stația Reibach-Warterberg, situată la 30 de kilometri de Mauthausen. Acolo circula zvonul că evadarea ar fi fost organizată de un ofițer sovietic, căpitan sau locotenent major, care vorbea la perfecție cîteva limbi străine, inclusiv cîteva dialecte germane. Feroviarul mi scria că ofițerul sovietic ar fi

Doind să aflu ce-i impresionează mai mult pe oaspeții străini ai Moscovei, m-am adresat într-o zi cu această întrebare unui număr de 30 de turiști englezi, care tocmai se pregăteau să se întoarcă în patrie. 27 dintre ei mi-au dat același răspuns: „Construcțiile, construcțiile de locuințe”.

Ce-aș mai putea adăuga, decît că aveau perfectă dreptate.

Pereții lui Kozlov

La Moscova se vorbește mult despre acești pereți care, de altfel, au făcut să curgă și multă cerneală.

Prin ce se deosebesc acești pereți de ceilalți obișnuiți, și pentru care motiv sînt numiți pereții lui Kozlov?

Pînă nu de mult, unii mai afirmău că fabricarea prin laminare a pereților din ipsos, nisip și rumeguș n-ar fi posibilă. Nikolai Kozlov, inginer constructor din Moscova era însă de altă părere. În urma propunerii lui a fost pus la punct, într-o uzină din Moscova, primul „laminor” pentru fabricarea pereților de case.

Înainte vreme, Moscova își construia casele cu pereții din cărămidă sau din blocuri de zgură, destul de costisitoare. Acum, nu numai că noii pereți sînt aduși gata fabricați pe șantier, dar costul lor este de aproape două ori mai mic. Fără să mai vorbim de timpul cîștigat, care aduce economii de milioane de ruble.

Inventatorul nu s-a mulțumit însă numai cu atât.

— Dacă procedul s-a dovedit bun la fabricarea pereților — și-a spus el — de ce să nu-l folosim și la prefabricarea elementelor din beton armat care susțin platformele sau acoperișurile?

— Imposibil! — au replicat din nou o seamă de somități. Dar N. S. Hrușciiov s-a interesat personal de proiectele lui Kozlov, le a aprobat și i-a urat succes. De atunci, inventatorul a petrecut nenumărate nopți albe în fața planșetei de desen.

Astăzi, noua tehnologie a construcțiilor și-a cîștigat mulți adepți; la Moscova funcționează douăsprezece „laminoare”, dintre care unul fabrică elemente din

beton armat pentru acoperișuri.

Izbînda lui Nikolai Kozlov bucură întreaga Moscova. Inventatorul primește zilnic nenumărate scrisori, în care cetățenii îl felicită pentru înalta distincție de Erou al Muncii Socialiste care i-a fost acordată pentru căutările lui creatoare în domeniul construcțiilor.

O problemă — să găsești loc la teatru

Peste oraș s-a așternut însesarea. În fața teatrelor și a sălilor de concert lumea a început să se imbulzească: — Vă rog, n-aveți cîunva un bilet în plus?

Se știe că moscoviții sînt mari amatori de teatru. Dar tot ei sînt, în același timp, cei care-și procură cu cele mai mari dificultăți biletele la spectacole, dat fiind că oaspeții orașului le acaparează aproape pe toate. Cîneva a calculat că în Moscova vin și pleacă zilnic aproape două milioane de oameni! Poate că cifra e exagerată, dar oricum faptul că vizitatorii sînt foarte numeroși este cert!

Acum cîteva zile a sosit la Moscova trupa Teatrului de comedie din Leningrad. Spectacolele au loc la Teatrul din Kremlin. La Palatul sporturilor de la Lujniki se desfășoară spectacolele revistei cehe pe gheață, „In nimina Europei”. Luna aceasta, pe scenele Moscovei vor prezenta spectacole artiști din douăsprezece țări: din China și Franța, Bulga-

ria și Republica Democrată Germană, Cehoslovacia, România, Polonia, Brazilia, Noua Zeelandă și Finlanda. După părerea mea, însă, evenimentul numărul 1 al vieții teatrale din Moscova este, fără doar și poate, noua montare, la teatrul Vahtangov, a piesei lui Alexei Arbuzov „Povești din Irkutsk”. Am aflat că piesa, o piesă interesantă, desprinsă din actualitate, va fi în același timp montată la Teatrul de Artă și teatrul „Maiakovski”. Așa încît dacă înțimplarea va face ca vreunul din cititorii acestei scrisori să viziteze cît de curînd Moscova, îl sfătuiesc să vadă neapărat spectacolul, în care rolul principal este interpretat de talentata actrișă Iulia Borisova.

Nimeni n-a uitat!

E plăcut să scrii despre distracțiile moscoviților, dar nu-s lipsite de interes nici gîndurile, preocupările lor.

În Germania occidentală fasciștii au scos din nou capul, și vestea s-a răspîndit în toată Europa.

Moscoviții n-au pufut, firește, rămîine nepăsători. Pe stradă, în fața unei vitrine în care se află afișat ziarul „Izvestia” se adunase o mulțime de lume. Oamenii comentau cu aprindere articolele care demascau pe națiunii ajunși în fruntea guvernului R.F.G., agitațiile revanșarzilor din Germania occidentală.

— Va să zică, au luat-o de la început? — întreba indignată o femeie mai în vîrstă.

— N-ar strica să-și amintească cum au sfîrșit-o ultima oară, i-a replicat cîneva.

Nu de mult am vizitat Lvov-ul, oraș ai cărui cetățeni își amintesc și astăzi de Oberländer. Mi s-a arătat o colină, pe culmea căreia hitleriștii spînzurau și împușcau populația.

„Nu, nimeni n-a uitat! Sintem hotărîți să nu mai îngăduim asemenea barbarii. E în lucru pe care l-am simțit foarte bine, ascultînd comentariile oamenilor adunați în jurul vitrinei în care se afla afișată „Izvestia”.

K. Vi,nevečki

Mauthausen, blocul nr. 20

reușit să-și procure o uniformă S.S. și că în timpul schimbării gărzii jucase rolul ofițerului care avea misiunea de a informa noua gardă asupra îndatoririlor ce-i reveneau.

„Tîrziu, noaptea, cu saltelele în spate, deținuții s-au furișat de-a lungul gardului de sîrmă ghîmpată cu care era împrejmuit lagărul. Apoi, la un semnal, s-au aruncat asupra sentinelor din turnurile de pază, luîndu-le armele, după care, rîfuindu-se de saltele, au reușit să treacă peste sîrmă ghîmpată și să se strecoare afară din lagăr.

În continuare scrisoarea descria cum naziștii i-au prins pe fugari, rîfuindu-se crunt cu ei. Scrisoarea nu preciză dacă vreunul din evadați a reușit să scape cu viață.

Continuînd investigațiile am dat de Piotr Bazarov, fost deținut al lagărului și care întîmplător l-a întîlnit pe Vladimir Dorofeev, unul dintre evadați, actualmente sudor la uzina „Utajeliteli” din Konstantinovka.

Chemat la Moscova, Dorofeev ne-a povestit că la sosirea sa în lagăr, la începutul anului 1944, la Mauthausen se aflau aproximativ 800 de deținuți. Inghesuiala era așa de mare, încît oamenii se vedeau siliți să doarmă pe podea, și chiar și aici numai într-o rînd. Rația zilnică de alimente se compunea din 4-5 cartofi putrezi, fierți în coajă. La două-trei zile mai căpătau și cite 200 grame de „piine” din rumeguș și gulii.

La orele 5 dimineața deținuții erau minați în curtea blocului unde, timp de două-trei ore, trebuiau să-și aștepte pe șefii lagărului, doi ofițeri S.S., care le administrau porția zilnică: bătaie cu vîna de bou pînă la pierderea cunoștinței, gloanțe trase în picioare sau în miini, interminabile marsuri în „pas de giscă”. Și toate acestea pentru „menținerea disciplinei”.

În primăvara anului 1944, în bloc a sosit un nou deținut, un om scund, cu părul negru: maiorul sovietic de aviație Leonov. În scurtă vreme, împrietenindu-se cu locotenentii Sme-

Din nou despre catastrofa din taiga tungusă

Intr-o scrisoare adresată redacției, tov. Adalbert Ungureanu de la Filarmonica de Stat din Arad ne scrie că l-au interesat articolele publicate de revista noastră în legătură cu realizările științei și tehnicii sovietice. Un astfel de articol a fost și cel intitulat „Taina meteoritului tungus”, apărut în cadrul rubricii „Răspundem cititorilor” (Veac nou nr. 3, 22 I 1960). Tovarășul Ungureanu nu este, însă, satisfăcut de explicația dată în articol fenomenului.

Intrucât între timp problema a fost dezbătută mai pe larg în presa sovietică, care a publicat alte ipoteze referitoare la catastrofa din taiga tungusă, revenim cu un nou articol.

Fenomenul, ca și nenumăratele ipoteze emise pe marginea lui, s-a aflat și continuă să se afle în dezbaterile oamenilor de știință sovietici. Această mai ales după confirmarea faptului, recent verificat de ultima expediție, că în localitatea Lujnoe-Boloto, locul catastrofei, cit și în împrejurimile ei nu există nici un crater provocat de căderea unui presupus meteorit. Rămâne, deci, în picioare, presupunerea că explozia trebuie să fi avut loc în atmosferă și nu la sol.

Din punctul de vedere al teoriilor moderne despre fenomenele meteoritice explozia unui meteorit în aer este, însă, greu de explicat. Căci, pătrunzând în atmosferă, majoritatea meteoritilor se dezagregă, în loc să explodeze, degajând mari cantități de energie. Așa încât ipoteza scriitorului A. P. Kazanțev, criticată de dumneavoastră pe baza unui articol al astronomului J. G. Pereal publicat în revista „Astronomiceski Jurnal” ar putea să pară într-o oarecare măsură, plauzibilă.

Cu toate acestea, obiecția pe care o faceți este justificată, întrucât ipoteza are și două puncte slabe. În primul rând ea se află în flagrantă contradicție cu cercetările întreprinse de unul din membrii expediției, A. Iavnel, care a stabilit că obiectul care a explodat în atmosferă nu putea fi o navă cosmică ci un meteorit obișnuit, cel puțin în ce privește compoziția chimică. Căci dacă ar fi fost o navă cosmică, aceasta ar fi trebuit să fie construită din fier meteoritic, extrem de maleabil și fragil, și deci cu totul impropriu călătoriilor interplanetare. În al doilea rând, nu există nici o dovadă sigură că în Marte sau Venus, de unde presupune Kazanțev că ar fi putut veni nava cosmică, există viață.

Ipotezele emise în ultimul timp, deși nici ele pe deplin fundamentate, par să caute explicația fenomenului în cu totul alte direcții. Astfel, revista „Znanie-Sila” a publicat recent un articol, nu lipsit de interes, al savantului K. Florenski, conducătorul expediției tunguse. Articolul, care expune în amănunt primele rezultate ale expediției, constată că rămășițele metalice descoperite la locul catastrofei cuprind într-o oarecare proporție nichel, metal caracteristic pentru meteoriti, că poziția arborilor doborâți denotă o puternică explozie (1022-1023 ergi după calculele lui I. Astapovici), suficientă spre a transforma în gaze aproape întreg corpul presupusului meteorit. Explozia a putut să se producă — continuă K. Florenski — în urma încălzirii și amestecului substanței meteoritului cu oxigenul, mai ales dacă meteoritul a constituit, de pildă, nucleul unei mici comete. Teoria ca și practica de altfel arată însă că, în contact cu oxigenul, meteoritiții ard, se consumă, degajând o cantitate de energie relativ mică, nucleul interior păstrându-și temperatura inițială, rece.

O altă teorie, a savantului B. Vronski, emite ipoteza exploziei — sub acțiunea rezistenței atmosferei — unui enorm meteorit pietros, având în compoziția lui și fier nichelat, care s-ar fi dezagregat în mii de bucăți, astăzi dispărute în mlaștinile care abundă în regiune. Și această ipoteză pare, însă, îndoielnică, deoarece ea nu poate explica uriașa explozie, și nici răspunde la întrebarea de ce n-a putut fi găsită măcar o singură rămășiță a bolidului.

Așa dar, cu toate eforturile savanților, catastrofa din taiga tungusă continuă să fie învăluită în mister. Dar cercetările continuă.

A. B.

tannikov și Gorohov, Leonov a organizat primul nucleu al viitoarei evadări în masă.

Cu timpul, cei trei, și mai cu seamă Leonov, și-au câștigat încrederea oamenilor, reușind să închege o puternică organizație ilegală. Planul evadării a fost expus cu prilejul unei adunări conspirative, care a avut loc la mijlocul lunii ianuarie.

Alcătuind până în cele mai mici amănunte, planul prevedea organizarea unor grupe de șoc; a unui grup de croitori care să confecționeze plăpumi și saltele pentru trecerea gardului de sîrmă ghimpată, a patru grupuri de asalt însărcinate cu lichidarea gardurilor din turnurile de pază și a unui grup care să-l captureze pe block-führer. Au fost de asemenea stabilite drumurile pe care evadații urmau să ajungă la granița cu Cehoslovacia, precum și locul adunării după evadare, — o carieră de piatră din apropierea Vienei.

Totul era pregătit când, deodată, a intervenit ceva neprevăzut: în ajunul evadării, Leonov a fost transportat la interogatoriu, într-un alt lagăr. Deținuții au continuat însă pregătirile cu procurarea proviziilor pentru drum. De obicei masa le era adusă în niște bidoane mari, de către deținuții spanioli care, deseori, veneau neînsoțiți de sentinele. Această împrejurare trebuia folosită. Dorofeev, mai mic de statură, a reușit să se strecoare într-un bidon gol, spaniolii fiind de acord să-l treacă în lagărul comun, unde trebuia să ia legătură cu profesorul cehoslovac Padlag, un fost ilegalist. Într-un timp s-a întors însă Leonov, care a oprit acțiunea.

Și iată că a sosit și clipa evadării, noaptea de 2 spre 3 februarie. Încordați, așteptau cu toții semnalul de atac, apariția block-führerului, un monstru pe care deținuții îl urau de moarte.

Iată-l apărind cu un rinjet vesel, sigur de sine. Era neînsoțit de fiorosul dulău ciobănesc și zbiră: „Rus, raus!”

Cu iuteala fulgerului, grupul condus de deținutul Gorohov s-a năpustit asupra lui. Cadavrul neamțului, despuț de uniformă, a fost azvirlit într-un colț al încăperii. Un alt deținut, germanul antifascist Karl, i-a îmbrăcat uniformă și, ca să adoarmă atenția sentinelenor de pază, a continuat să zbiere: „Rus, raus!” ... La comanda lui, deținuții au ieșit, ca de obicei, și s-au încolonat în curte. Și, deodată, iată și strigătul mult așteptat: „Pentru victorie!” Grupurile de atac s-au năpustit spre turnuri. Folosind drept proiectile tot ce le

A U R

ORIZONTAL: 1) Operă de Rimski-Korsakov. (3 cuv.) 2) Autorul volumului de versuri „Porțile de aur” — Peste sol! 3) În loc! — „Pământul fructelor de aur” este titlul uneia din operele sale. — În acest loc. 4) Muză — Curelușă. 5) Steaua fără nume a lui Mihail Sebastian — Aur... pe degete. 6) Era în trecut mai mare peste cei din aceeași „brățară de aur” — Face să plîngă, fără pricină de mîhnire. 7) Virj de vulcan — Nume. 8) Acum! — Sabie turcească, uneori poleită cu aur. 9) Autorul piesei „Recolta de aur” 10) Scriitor sovietic, autorul romanului „Aurul” — Oră. 11) Afluent al fluviului Po — Transport... o căruță — Cuc fără cap! 12) Partenera lui — „Un... de aur pe-al ei umăr! Ea trece mindră la vînat! Și peste frunze fără număr! Abia o urmă a lăsat. (M. Eminescu) — Autorul cărții „Copiii muntelui de aur”.

VERTICAL: 1) „...de aur”, piesa lui Leonid Leonov — Autorul povestirii „Cărăbușul de aur”. 2) Salut... militar și sportiv — O loterie la care câștigul nu se incasează. 3) 100+500 pe vremea lui Seneca — Pictor român, autorul pinzei „Ploaia de aur a lui Zeus” — Chemare telefonică. 4) Gură de aur! — Circ. 5) Scriitor sovietic, autorul volumului de nuvele „Cartea de aur” — Iubitor de aur. 6) Leagăn — Câștigător al unei cupe aurite — Decise pe Aihneas să omoare pe Phryxus și Helle, care fugiră în Colhida pe un berbec cu lîna de aur. (mit.) 7) Oraș în Italia, anagramă din „Lido” — Autor de tragedii 8) Termen de plată — Cal sucit! — Posed. 9) Pronumele ...din filozofie — O perlă din șiragul virstei — O jumătate sută! — Cîntecul greierului lui

Topirceanu. 10) Chipul unei persoane pe monede sau medalii de aur, argint etc. 11) Oală mică... mică — „Brățara de...”, munca, meseria 12) Antonimul celui cu „numa de aur” (pl.) — Autorul versurilor: „Sfârșiți tot ce arată mindrie și avere, / O! dezbrăcați viața de haina-i de granit / De purpură, de aur, de lacrimi, de urît”.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												

Marți 1 martie La cinematograful „PATRIA” PREMIERA NOULUI FILM ROMINESC TELEGRAMME O producție a studioului cinematografic „București”

Spectacolul de gală va avea loc, luni 29 februarie orele 20.30 la cinematograful „Patria”.

cu
Gr. Vasiliu — Birlic, Carmen Stănescu, Jules Cazanban, Niki Atanasiu, Costache Antoniu, Remus Comăneanu, Al. Gjugaru, Ștefan Ciubotărașu, N. Neamțu-Ottonei, Al. Lungu.

Scenariul: Mircea Ștefănescu, după schița „Telegrame” de I. L. Caragiale.

Regia: Gh. Nagy și Aurel Miheles.

Imaginea: Ion Cosma și Jean Pierre Lazar.

Muzica: Mircea Chiriac.

Decoruri: arh. Liviu Popa.

Ați auzit?

95.631 lei

a obținut A. Mihai din București

la

PRONOEXPRES

Și dumneavoastră puteți obține un premiu mare jucînd în fiecare săptămînă la PRONOEXPRES NU UITAȚI!

Marți e ultima zi pentru depunerea buletinelor

Prima corespondență

În Medișlisul turc, în timp ce se discuta propunerea făcută de opoziție de a se cerceta abuzurile săvârșite de fostul ministru al industriei, s-au iscat certuri violente și chiar încăierări. Rănit serios, un deputat a trebuit să fie transportat la spital.
(Ziarele)

Aeroportul din Copenhaga. Sala de tranzit e aproape pustie. De-a lungul pereților sînt rînduite canapele scunde și fotolii moderne, vitrine lucitoare în care sclipesc suveniruri, sticle de whisky, sticlute de 100 de grame cu coniac francezesc „Martel”, pachete de șocolată elvețiană. O firmă izbitoare de neon anunță: „Mărfurile sînt scutite de impozite”. La bar, în jurul teighelei, pe niște taburete înalte, patru bîrgeri germani adastă avionul de Amsterdam. Două femei cam trecute, cu pîrul vopsit violet, își trec vremea la o cafea. Ceva mai la o parte, pe o canopea, cu paltonul așezat alături, un negru uriaș, în vîrstă, citește ziaarele. Are pîrul creț, barba tunsă scurt, ochii blînzi și miini mari. Îl recunosc. Am avut prilejul să stau de vorbă cu el la Moscova.

— Zdravstvuite, Pavel Vasilevici!

— Zdravstvuite, zdravstvuite, „Izvestia”! Nu știu cum se face dar în timpul vizitei la Moscova n-am mai apucat să scriu pentru voi. N-am uitat, însă, fîgăduiala.

O tinăro zveltă, în uniformă, se apropie de noi: „Avionul pentru Londra, domnilor”. Ne ridicăm și ne îndreptăm spre frumosul „TU-104”.

— Tată, cine e unchiul? — mă întrebă în șoaptă fiică-mea.

— E prietenul nostru, Paul Robeson, fetiço.

După numai o oră de zbor sîntem deasupra Angliei. Soarele care răzbește prin ferestrele ne orbește. Dedesubt se văd mici petece de pămînt verzi, cenușii, pădurici încă despuiate de frunze, case ca niște cubulețe. După încă o jumătate de oră, avionul aleargă pe pista de beton a aeroportului din Londra.

Te salut, Anglie!

Imediat, de scara avionului se apropie un autobuz. Ocolim două turbopropulsoare „Viscount” care aterizaseră înaintea noastră, străbătute un mic tunel și ajungem lingă clădirea aeroportului, construită într-un stil simpl, modern: foarte multe ferestre și nici un fel de ornamentici.

Un vameș înalt controlează valizele.

— Aveți obiecte pentru o terță persoană?

— Nu.
— Aveți băuturi alcoolice?
— Da, trei sticle de vodka și trei cu coniac.

— Pentru masă? — întrebă zîmbind funcționarul.

— Desigur.

Pe valize anar cruciulițe verzi.

Am intrat în Analia.

Te salut, Anglie, țară de excelenți arhitecți și constructori, ingineri, maiștri și oameni de știință, țară care a dat lumii mașina cu aburii a lui Watt, țară care a construit cele mai mari vase de pasageri din lume: „Queen Mary” și „Queen Elisabeth”, locomotiva Stephenson, țară unde a trăit Alexander Fleming, care a obținut primele miligrame din penicilina ce a salvat vîta atîtor oameni.

O șosea înăustă, după conecțioa noastră, străbate suburbiile marii Londre.

E aproape ora 6, ora cînd circulația devine mai intensă. Ne țau înaintea mașini minuscule de tip „Prefect”, „Austin” și „Hilman”. Motocicliști cu căști albe, „Jaguar-uri”, „Rolls-Royce”-uri elegante. Și încă Londra propriu-zisă. Străzi întortochiate, întunecoase. Trotuare curate, spălate parcă de ploaie, case cu zidurile înegrite de vreme dar îngrijite. Vitrine luminoase.

Te salut, Londra, capitala Britaniei, care adăostești aproape fiecare al cincilea englez, în care vezi înălțîndu-se fumul a mii de întreprinderi, oraș-purt în care ancorază nave din aproape toate țările lumii, oraș de bănci în care se manipulează miliarde de lire sterline și dolari, franci și mărci. Ce bogată și plină de experiență ești și cit de veche. Da, cit de veche...
— Dă-mi vă rog „Times”, „Daily Express”, „Daily Herald”...
— Yes, sir.
— „Daily Worker”.
— Ce ați spus, vă rog?
— „Daily Worker”.
— Din păcate „Daily Worker” n-avem, sir...

Locuința noastră e rece, umeză și neconfortabilă. Pe căminul negru, în care focul s-a stins de mult, se află o stică de lapte, păstrată cu grijă pentru copiii proprietarului. Dar iată, ne vin în vizită prietenii, corespondenții la Londra ai ziarelor noastre care aduc cu ei un radiator, se aud hohote de ris, așa încît atmosfera devine mai plăcută.

Ne putem socoti norocoși, căci a doua zi e însorită. În curte se aud pași: după ce soții pleacă la slujbă, femeile se juc după cumpărături. În fața magazinului alimentar de pe Finchley Road se înșiruie vreo ju-

Ziaristul V. Osipov și-a luat recent în primire postul de trimis al „Izvestiei” la Londra. Publicăm aci prima lui corespondență.

mătate de duzină de cărucioare. Mamele trec prin fața rafturilor și-și umplu gențile cu cumpărături: un funt de piine, o uncie (28,3 gr) de salam, un cartonaș cu trei ouă, un sfert de funt de crupe, un pachetel de celofan cu trei roșii mici.

Într-un colț, sprijinit de zidul unui debî, stă un bătrîn înalt, c-o șapcă ponosită, palton vechi și ghete scilciate. Are un obraz proaspăt ras, brăzdat de cute și o privire indiferentă. În mina-i mare, noduroasă — trei cutii de chibrituri.

Te salut, Anglie, țară în care cerșitul e interzis prin lege, dar în care nimeni nu-i oprît să iasă în stradă cu mina întînsă, cu condiția să țînă în ea două cutii de chibrituri ori creioane. Te salut, țară în care nimănuși nu i se garantează că nu va rămîne fără slujbă, așa cum s-a și întîmplat recent cu o jumătate de milion de englezi. Te salut, țară despre care săptămînalul „New Statesman” a scris: „Spitalele deteriorate din secolul XIX, vechile cartiere de locuințe de pe vremea lui Dickens, spitalele de boli nervoase în ruină, sălile de clasă supra-aglomerate — toate acestea continuă să existe ca și mai înainte. Dar existența lor e estompată în conștiința oamenilor de torentul de automobile, televizoare, mașini de spălat...”

Pe fațada unui cinematograful, un afiș face reclamă filmului „Anatomia oasinatului”. La un alt cinematograful rulează „Marionetele păcatului” — un film despre prostituatele exportate în America de Sud. Un ziar anunță cu litere de o șchioapă: „A sosit steaua Zsa-Zsa Gabor” de la Hollywood. Fotografia unui armăsar se lăfăie pe o jumătate de pagină, iar alături se poate citi că celebrul Oxo, care costă 30.000 de lire sterline, e bolnav și nu va lua parte la cursele din martie.

Te salut, Anglie, țară lui Shakespeare și Dickens, Bernard Shaw, Aldridge și Graham Greene, țară celebrilor actori Laurence Olivier și Vivian Leigh, Alec Gynnes și Charles Laughton. Te salut, Anglie, care o primești cu pompă pe Zsa-Zsa Gabor — după care se dă în vînt adresa dictatorului dominican Trujillo, dar care „ai uitat” să-l întîmpini cum se cuvine pe marle artist al serolului nostru: Paul Robeson, desî mii de englezi l-au aplaudat recent în teatrul de la Stratford on Avon, undă l-a iucat opt luni la rînd pe Othello...

New-Stand-urile sînt un soi de chioscuri de ziare, unde se vînd reviste, vederi din Londra, fotografii de actrite. Pe rafturi, ziare engleze, ziarul „Le Monde” din Paris, „Herald-Tribune” din New York, „Die Welt” din Hamburg.

— Dă-mi vă rog „Times”, „Daily Express”, „Daily Herald”...

— Yes, sir.
— „Daily Worker”.
— Ce ați spus, vă rog?
— „Daily Worker”.
— Din păcate „Daily Worker” n-avem, sir...

În fața palatului Westminster — parlamentul englez — s-a strîns o mulțime de turiști curioși. O sală mică, îmbrăcată în lambriuri, cu canapele tapisate în piele verde — e Camera Comunelor. La dreapta președintele se așîn deputații conservatori, în partea stîngă — deputații opoziției: laburiștii. După ce timp de o oră curg interpelările, o bună parte a sălii se golește, încît venerabilii membri ai Camerei se pot așeza cum vor, chiar și într-o rină. Cu un pas șovăitor, de om bătrîn, susținîndu-și parcă cornetul acustic, intră în sală sir Winston Churchill.

După ce, respectînd tradiția, se înclină în fața președintelui, se îndreaptă spre locul lui din rîndul întîi. Încep dezbaterile de politică externă.

Te salut, Anglie, țara lui Cromwell și a primei revoluții burghize, patria parlamentarismului Te salut, țară în care cel mai bătrîn om de stat, Winston Churchill, a declarat în Camera Comunelor, după conferința de la Ialta: „Nu cunosc un alt guvern care să-și respecte cu mai multă fermitate angajamentele chiar cînd ele l-au defavorizat, decît guvernul rus-sovietic”. Te salut țară în care mulți bărbați de frunte ca Churchill și Attlee, Mac-Millan și Noël Baker, laureat al premiului Nobel pentru pace pe 1959, au salutat propunerea sovietică de dezarmare generală și totală, dar în care partizanii interzicerii armei nucleare sînt persecutați, ba chiar întemnițați.

Posturile de radio transmit simfonii de Haydn, ultimele înregistrări ale cîntărețului de estradă american Peery Como, anunțuri și reclame, cîntece și melodii de music-hall. Iar, printre altele, se transmite și știrea contra-mandării grevei generale a feroviarilor, fixată pentru luna 15 februarie a.c., care amenința să paralizeze întreaga rețea feroviară a țării. Căci feroviarii au obținut un spor de 5 la sută asupra salariilor. Te salut, Anglie, țară al cărei guvern socotește că trebuie să alocate milioane de lire sterline pentru subvenționarea industriei, pentru sporirea soldelor în armată, cum a făcut acum citeva zile, dar care a refuzat multă vreme să satisfacă revendicările feroviarilor, plățiți în medie cu mai puțin de 30 lire pe lună. Te salut, țară a Chartistilor, țară a muncitorilor din industrie care știu să-și apere interesele.

V. Osipov

După interpelare au avut loc discuții aprinse...
desen de V. Fomichev

Axioma lui Strauss

Expunîndu-și recent opiniile lui în materie de organizare a vieții economice și de înarmare, Strauss, ministrul de Război de la Bonn, a declarat că pentru a asigura omului o existență „demnă”, trebuie să se întreprindă tot ce e nevoie, chiar dacă asta ar însemna renunțarea la unele produse alimentare, scăderea puterii de cumpărare”. Vă spuneți, poate, căi un paradox? Nu, vă înșelați. În Germania occidentală un asemenea fel de a gîndi nu e un paradox, ci o axiomă. Iar pentru traducerea ei în practică, politicienii de la

Bonn fac tot ce le stă în putință. Numai în ultimii trei ani acești politicieni au sporit de 18 ori (!) comenziile făcute de Bundeswehr pentru construirea de obiective militare; acum, ei făgăduiesc să sporească efectivul Bundeswehr-ului de la 280.000 la 340.000 soldați. Scop pentru care în actualul exercițiu financiar au alocat 10 miliarde de mărci, ceea ce face ca subvențiile pentru armată să se ridice acum la un sfert din tot bugetul. Mulțumită acestor „strădanii” pentru acumularea de tunuri, locuitorii Germaniei occidentale

trebuie să plătească astăzi untul cu 150 la sută mai scump decît acum 9 ani, carnea — cu 27—70 la sută, iar piinea cu 60—85 la sută. Numai în ultimele luni, puterea de cumpărare a populației a scăzut cu 1 miliard de mărci — adică exact cu cît au sporit cheltuielile militare. Din Germania occidentală se anunță că populația e nemulțumită. Dar Bonn-ul intenționează să facă tot ce poate pentru a asigura cetățenilor săi o existență „demnă”, așa cum o înțelege ministrul de Război, Strauss.
L. Sergheeva

Completări la protocolul tradițional...

În cursul recente sale întîlniri cu oamenii de stat din India, N. S. Hrușciov și-a exprimat, glumind, regretul pentru limitele impuse vizitei sale de uzanțele oficiale: „De țări am scăpat, de capitaliști am scăpat, dar de protocol nu putem scăpa”. Se înțelege, primul ministru al Uniunii Sovietice acordă toată însemnătatea contactelor oficiale dintre conducătorii de stat și nu subestimează de loc solemnitățile tradiționale. De-a lungul călătoriilor sale — misiuni de pace și prietenie între popoare. Observația sa exprimă, însă, o concepție specifică omului de stat dintr-o țară socialistă, obișnuit să acorde toată atenția muncii creatoare a poporului. De aceea, paralel cu convorbirile oficiale de uriașă însemnătate politică, programul vizitei lui N. S. Hrușciov în India a cuprins și unele manifestări ce nu se înscriu, în limitele protocolului tradițional. Printre acestea se numără, desigur, și convorbirea pe care N. S. Hrușciov a avut-o cu specialiștii sovietici și indieni de la uzina metalurgică din Bhilai. Ordinea de zi a acestei întrevederi, ca și modul în care ea a fost stabilită nu sînt conforme cu uzanțele protocolare obișnuite Premierului sovietic i-a rugat pe cei de față să stabilească programul convorbirii Răspunzînd invitației. Manubhai Shah ministrul industriei în guvernul indian, s-a adresat astfel înalțului oaspete: „Noi am dori, înainte de toate să vă facem cunoștință cu specialiștii prezenți. Apoi v-am ruga să ne comunicați impresiile despre uzină, constatările și sfaturile d-voastră. V-am ruga de asemenea să răspundeți la problemele pe care le vor ridica specialiștii noștri. Dacă d-voastră ne veți pune întrebări, vom răspunde cu plăcere”. N. S. Hrușciov s-a declarat de acord cu această ordine de zi și întrevederea s-a desfășurat conform cu prescripțiile ei. A făcut cunoștință cu specialiștii

prezenți la întrevedere. A ascultat o scurtă dare de seamă asupra muncii și asupra rezultatelor obținute de specialiștii sovietici și indieni care au construit această gigantică uzină metalurgică. În cuvîntul său, primul ministru al Uniunii Sovietice a vorbit despre înalta calitate a utilajului cu care este înzestrată uzina și despre semnificația deosebită pe care o are această construcție în ansamblul relațiilor prietenești dintre cele două țări și în ansamblul relațiilor internaționale actuale. Apoi, N. S. Hrușciov a răspuns la numeroase întrebări în legătură cu noile procedee tehnologice, cu construcția rațională de locuințe și s-a referit, în încheiere, la modalitățile de dezvoltare generală a uzinei. Cam în același fel a decurs vizita sa la ferma din Suratgarh, singura fermă de stat din India. Împreună cu însoțitorii săi N. S. Hrușciov a colindat ogoarele mai bine de două ore, s-a interesat de metodele agro tehnice întrebuintate la diferite culturi, a propus, acolo unde l s-a părut necesar, altele, mai bune și n-a uitat să adauge: „Nu preluați experiența în mod mecanic. Verificați întîi ceea ce este mai bun pentru voi și apoi aplicați aceasta în practică”. Fără îndoială, presa din toate țările lumii va continua să publice ample și variate comentarii pe tema însemnătății deosebite a acestei vizite făcute de N. S. Hrușciov în țările Asiei Socoitice, însă, că aspectul consemnat în rîndurile de față își are și el un loc bine stabilit în noile raporturi dintre state, raporturi pe care le promovează Uniunea Sovietică. Pentru aceste raporturi canoanele protocolului tradițional se dovedesc depășite și noi paragrafe vin să se adauge vechilor uzanțe internaționale.
V. Dascălu